

Türk Kooperatifçiliğinin öncüsü Hadi İlbaş vefat etti

HABER MERKEZİ
DÜNYADA olduğu gibi Türkiye’de üretim kooperatifçiliğinin öncü olan Köy Kalkınma Kooperatifleri Merkez Birliği (KÖY-KOOP) Genel Başkanlığını yapan Mehmet Hadi İlbaş (1926) hayatını kaybetti. >> S. 5

Ekonomik kriz şirketlerde hile riskini artırıyor

Dr. Baki TORAMAN
Adli Muhasebe Uzmanı

EKONOMİK kriz dönemleri, sadece mali dengeleri değil, işletmelerin güvenlik ve etik sistemlerini de tehdit ediyor. Türkiye’nin ilk hile denetimi şirketi Fraud Audit Corporation’ın (FAC) Yönetim Kurulu Başkanı ve Adli Muhasebe Uzmanı Dr. Baki Toraman, kriz ortamlarında hile ve yolsuzluk riskinin ciddi şekilde arttığına dikkat çekti. >> HABERİ 3. SAYFADA

GONCAĞÜL KONAŞ

Gazetemizi Sosyal Medya Hesaplarımızdan Takip Edebilirsiniz

Sonsöz Gazetesi
sonsoz.gazetesi
Sonsoz_Ankara
www.sonsoz.com.tr
youtube.com/c/SonsozGazetesi06

YENİLENEN VE GÜÇLENEN KADROMUZLA BAŞKENT ANKARA’NIN NABZINI TUTMAYA DEVAM EDİYORUZ

SONSÖZ

50

YAŞINDA

Sonsöz Sizin

Sonsöz Türkiye’nin tüm sorunlarını özgür ve özerk yayınlayan, vatandaşın haber alma hakkı çerçevesinde gerçekleri yazan ve son sözün vatandaşın olduğu ilkesini savunan günlük siyasi gazetedir.

1 AĞUSTOS 2025 CUMA
Yıl: 50 - Sayı: 17405 • Fiyatı: 5 TL
www.sonsoz.com.tr

Orman yangınlarıyla mücadelede strateji eksikliği

KIRSAL Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği Başkanı Salih Usta, Türkiye’de orman yangınlarıyla mücadelede sistematik bir strateji bulunmadığını belirtti. Orman Genel Müdürlüğü’nün (OGM) açıkladığı yangın istatistiklerinin güvenilirliğinin tartışmalı olduğunu ve bu verilerin yangın riskini azaltmada yetersiz kaldığını ifade etti.

USTA, yangın sonrası yanan orman alanlarının Anayasa’nın 169. maddesine rağmen tarım veya başka faaliyetlere açılmasının ciddi bir sorun olduğunu SONSÖZ’e anlattı. >> HABERİ 8. SAYFADA

Salih USTA
Orman Mühendisi

EBRU APALAK

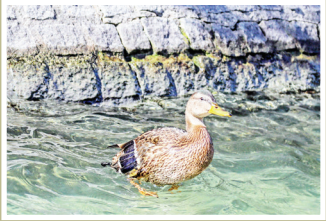

ANKARA’DA EKMEK 15 LİRA OLDU

HABER MERKEZİ
ANKARA’DA 200 gram ekmeğin fiyatına yüzde 20 zam yapıldı. Ankara Fırıncılar Odası Başkanı Gürsel Alınacı, 200 gram ekmeğin fiyatının yarından geçerli olmak üzere 12,5 liradan 15 liraya yükseleceğini açıkladı. >> HABERİ 4 . SAYFADA

Behzat Ç.’nin yeni sezon galası Etimesgut’ta yapıldı

HABER MERKEZİ
SANATIN ve kültürün başkentini olma vizyonunu her geçen gün daha da ileriye taşıyan Etimesgut Belediyesi, anlamlı bir etkinliğe daha ev sahipliği yaptı. Etimesgut Belediye Başkanı usta sanatçı Erdal Beşikcioğlu’nun unutulmaz oyunculluğu ile hafızalara kazınan, yıllar içinde adeta bir efsane haline gelen ÇEKİÇ VE GÜL: BİR BEHZAT Ç. HİKAYESİ dizisinin merakla beklenen yeni bölümleri “Çekiç ve Gül: Bir Behzat Ç. Hikayesi” adıyla izleyicisiyle buluşmaya hazırlanıyor. >> SAYFA 4’te

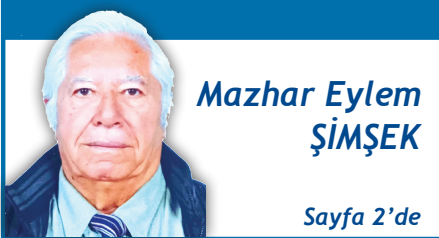
Yaralı yavru ördek Kuğulu Park ailesine katıldı

S.3

Ankara Halk Ekmek’ten bir dijital yenilik daha

S.4

Mazhar Eylem
ŞİMŞEK

Sayfa 2’de

Yıllık 23 milyon tonluk gıda israfının engellenmesi için düğmeye basıldı

>> Haberİ 6. Sayfada

Altındağlı Mete Gazozlar iş başında

HABER MERKEZİ
ALTINDAĞ Belediyesi binlerce Altındağlı genci Yaz Okullarında buluşturdu. Yaz Okulları kapsamında açılan kurslara adeta akın eden gençler, en büyük ilgiyi okçuluk kursuna gösterdi. Altındağ Belediyesi Yaz Okulları bu sene de doldu taşı. >> HABERİ 4. SAYFADA

PURSAKLAR BELEDİYESİ’NDEN İSTİHDAMA BÜYÜK DESTEK

HABER MERKEZİ
VATANDAŞLARA yeni iş imkânları bulmak amacıyla işletmelerle sürekli iletişim halinde olan Pursaklar Belediyesi İstihdam Şefliği, işveren ile iş arayanları bir araya ge-

tirmeye devam ediyor. İş arayan vatandaşlara yardımcı olmak amacıyla yoğun mesai harcayan Pursaklar Belediyesi, işveren ile iş arayan vatandaşları bir araya getirmeye devam ediyor. >> HABERİ 3. SAYFADA

Serhat
YILDIZ

Sayfa 3’te

Rıza
SÜMER

Sayfa 6’da

Türkiye’nin yılın ilk yarısındaki sebze ihracatı yüzde 10 arttı

5

EMEKCİ
GÖZÜYLE**Mazhar
Eylem ŞİMŞEK****Kim
Teslim Ediyor? (1)**

AKP iktidarını anlayabilmek için PKK'ya karşı geçmiş yılda uyguladığı politikaların kimin lehine olduğuna bakmak gerekir. Türkiye'nin mi, yoksa PKK'nın mı lehine oldu?

PKK'nın-KCK'nın lehine oldu. Bebek katili Öcalan “kurucu önder” oldu. Oysa geçmişte “Açılım süreci” ve “Barış süreci” adı altında PKK-KCK güçlendi.

Sözde “Barış sürecinde” PKK çok önemli zaman kazandı.

TSK'nin kışlaya, polisin karakollara çekilmesiyle PKK bölgedeki operasyonların durdurulmasını çok iyi değerlendirdi. Aldığı haraçlarla yeni kadrolara, silah ve mühimmata büyük yatırım yaptığı gelen haberler arasında...

Bu yatırımların arasında, termal kameralar da yer alıyor. Yarın, yeniden sıcak ortam başlarsa, Irak'tan ve Suriye'den geçiş bölgelerinde asker olup olmadığını gece görüşlü termal kameralarla öğrenecekler... Uzmanlar bu termal kameraların 15-20 kilometrelik alanlarda canlı olup olmadığını gece ve gündüz ayna gibi gösterdiğini, bu kameraların fiyatlarının 50-60 bin lira olduğunu söylüyor. Ona göre hareketlerini ayarlayacaklardı.

O tarihlerde PKK kendine göre hazırlıkla yapıyor. Bu hazırlıkların başından da yaşlı kadrolarını gençleştirmek geliyordu.

Çünkü PKK yetişmiş kadrolarını bir kısmını Suriye'ye kaydırıldığı biliniyordu.

Bu ve daha öteki nedenlerle yaşları 12'den başlayan çocukları kaçırıyor.

Kamplarda yaşamın sürdürülebilmesi, yeni silahlı militan yetiştirilmesi, bu militanların “Kürt faşizmi” doğrultusunda eğitilmesi gerekiyordu... Bu nedenle binlerce çocuğu alıp götürdüler.

Bu durumu RTE ve RTE'nin sağ kolu Hakan Fidan ve ekibi de biliyordu.

Ama “Aman süreci bozulmasın!” diye devleti yönettiğini sananlar PKK'nın tekerine taş koymuyorlardı. Bu yüzden PKK çocukları rahat biçimde kaçınıyordu.

Devletin başına bela yapılan bu “Çözüm süreciyle” birlikte PKK'nın dağ kadrosuna götürülen çocukların 3 bini aştığı söyleniyor. Üstelik bu çocukların yaşı 18'in altındaymış...

Doğu ve Güneydoğu'da ortalama bir ailenin hiç yoksa 8-10 çocuğu var...

PKK'ya çocuklarını gönüllü olarak veren anne-baba sayısı da az değildi.

PKK'nın, silahlı güçlerini Kuzey Irak'a çekeceğini söyleyenlerin başında RTE ve bu işin mimarlarından Beşir Atalay geliyordu. Ama PKK'nın silahlı kadrolarını dışarı çekiyor yalanı söyleyenlerin burnu Pinokyo'nun burnu gibi uzadıkça uzadı.

O hale geldi ki PKK utkuya erişti... PKK'dan kendisine “pay” almak isteyen kimi aileler, çocuklarını örgüte gönderdi. PKK'nın tabanı genişliyordu.

Tabii ki zorla, kandırılarak götürülenlerin yanı sıra para verilerek götürülenler de bulunuyordu...

RTE ve ekibi bu somut gerçekleri topluma anlatmıyordu. O günlerde

Doğu ve Güneydoğuda devlet PKK-KCK olmuştı.

PKK'ya katılan o çocuklar kim teslim ediyordu...

Devleti yönettiğini sanan RTE ve kadroları isteselerdi PKK'nın bu şekilde örgütlenmesine izin vermezlerdi.

Seyirci kaldılar. Geçmiş tarihlerde PKK'ya gönüllü katılanlar hızla çoğaldı.

(Sürecek)

Sağlıksız ortamlarda üretilen buz hastalıklara davetiye çıkarıyor

İSTANBUL (AA) - Hava sıcaklıklarının yükselmesiyle tüketimi artan buz, kirli suların ve steril olmayan ortamlarda ürettiğinde enfeksiyon hastalıklarına neden oluyor.

Yaz aylarında sıcak havalardan bunalanlar, özellikle kahve ve meşrubat gibi içeceklerine buz atarak serinlemeye çalışıyor.

Kafe ve restoranlarda kullanılanların yanı sıra marketlerdeki buzdolaplarında da hazır olarak satılan buzların merdiven altı olarak tabir edilen hijyenik olmayan işletmelerde üretilmesi, çeşitli sağlık sorunlarının yaşanmasına neden olabiliyor.

AA muhabiri, steril olmayan ortamlarda üretilen buzun yol açacağı riskleri uzmanlara sordu.

Bahçeşehir Üniversitesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Dilek Arman, kontamine suların üretilen buzların pek çok hastalığa yol açtığını söyledi.

Bunların başında "Escherichia coli" denilen, insan bağırsığında bulunan mikrobu cinslerinin geldiğini aktaran Arman, bunun besin zehirlenmeleri ve turist ishalleri denilen hastalıkta sık görülen bir organizma olduğunu ifade etti.

Arman, salmonella, kolera, norovirüs, hepatit A ile çok nadir olmak üzere parazitler ve mantarların kirli buzlar aracılığıyla insanlara bulaşabildiğini belirterek, "Suyun içinde bu organizma varsa donduğu süreye kadar aktif olmasa bile eritilmesiyle birlikte aktive olacaktır. Buzun bulunduğu kova, tutulduğu masa veya buz makinesinden kullanılıyorsa, makinenin kontaminasyonu bütün bunlar bu mikroorganizmalarla karşılaşmamıza neden olabilir." diye konuştu.

Evde buz kullanılırken temiz su ve temiz kap kullanmanın önemli olduğunu vurgulayan Arman, "Ev ortamında temiz bir kapta üretilen buzların çok büyük sıkıntı olmasını çok öngörmüyorum ama bu buz içebiliğinizin sudan yapmak koşuluyla. Musluklardan ne kadar tüketebildiğimiz kısmı çok önemlidir. İçerken başka bir su kullanıp, buz başka bir sudan yapıyorsanız bunun güvenliğini de tartışmak lazım." ifadelerini kullandı.

Prof. Dr. Arman, hastalarda genelde bulantı, kusma, ishal şikayetleriyle karşılaştıklarını ve buna göre tedavi uyguladıklarını kaydederek, "Buz tüketmekten önce yiyeceği ve içeceği direkt soğutarak tüketmek çok daha güvenli olacaktır. Buzu da özellikle ev ortamında içme suyuyla üretmelerinin sağlıklı olacağını akıldta tutmak

Hipertansiyon hastalarına yaz aylarında sağlıklı yaşam uyarısı

İSTANBUL, (DHA) - SABRİ Ülker Vakfı'nın Bilim Kurulu Üyesi ve Hacettepe Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü Başkanı Prof. Dr. Zehra Büyüktuncer Demirel, "Yaz sıcakları, hipertansiyon hastaları için ciddi bir risk oluşturuyor. Artan hava sıcaklıklarıyla birlikte vücutta sıvı ve tuz kaybı yaşanıyor; bu durum kan basıncında dalgalanmalara neden olabiliyor. Özellikle yeterli su içmemesi ve bilinçsiz tuz tüketimi, hipertansiyon kontrolünü güçleştiriyor" dedi.

Sabri Ülker Vakfı, yaz sıcaklarının hipertansiyon hastalarında sıvı-tuz dengesini olumsuz etkileyebileceğine dikkat çekerek, bu dönemde günlük sodyum alımının Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği düzeylerde sınırlandırılması, yeterli su tüketilmesi ve güneşten korunmanın önemine dikkat çekiyor.

Sabri Ülker Vakfı'nın Bilim Kurulu Üyesi ve Hacettepe Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü Başkanı Prof. Dr. Zehra Büyüktuncer Demirel, "Tansiyon, kanın kalpten pompalanırken ve atardamar içerisinde oluştuğu basınçla ifade ediyor. Halk arasında büyük tansiyon olarak bilinen sistolik kan basıncının 130 mmHg, küçük tansiyon olarak bilinen diastolik kan basıncının ise 80 mmHg'nin üzerinde seyretmesi yüksek tansiyon, yani hipertansiyon olarak kabul ediliyor. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, dünya genelinde 30-79 yaş aralığında yaklaşık 1,28 milyar hipertansiyon hastası bulunuyor ve bu kişilerin yüzde 46'sı hastalığının farkında değil. Türk Böbrek Vakfı verileri ise Türkiye'de her 3 kişiden 1'inin hipertansiyon hastası olduğunu ortaya koyuyor" diye konuştu.

Prof. Dr. Demirel, "Yüksek tansiyonun en sık rastlanan belirtileri, baş dönmesi, baş ağrısı, kalp ağrısı, kulak çınlaması, nefes darlığı, çift veya bulanık görme, burun kanamaları, düzensiz kalp atışı olarak sıralanıyor. Yüksek tansiyon; kalıtım, cinsiyet, diyabet, şişmanlık, stres, yetersiz fiziksel aktivite, aşırı tuz kullanımı, sağlıksız beslenme alışkanlıkları ve yaşlılık gibi nedenlerle görülürken, sıcak havaya maruz kalmak da hipertansiyon semptomlarını artırabiliyor. Bu nedenle hipertansiyon hastalarının sıcak havalarda 10.00-16.00 saatleri arasında güneşe maruz kalmaktan kaçınma-

ta yarar var." dedi.

- AĞIZ İÇİ SOĞUK ISIRIKLARINA DA NEDEN OLUYOR

Medicana Zincirlikuyu Hastanesi Acil Tıp Bölümü'nden Prof. Dr. Özlem Güneysel, buzlu doğru- dan uzun süre ağız içi mukozasına temas ettirmenin soğuk ısırıklarına ve doku hasarına neden olabileceğini, bu nedenle dikkatli olunması gerektiğini söyledi.

Güneysel, buz üretilirken hijyene dikkat edilmediğinde karşılaşılan belirtileri anlatarak, "Kontamine sular- dan üretilmiş buzları tüketen vatandaşlar karşımıza halsizlik, yorgunluk, kırgınlık, ateş, boğaz ağrısıyla çıkıyor. Kas ağrıları, karın ağrısı, bulantı, kusma, ishal de bunlara eşlik edebilir." dedi.

Hastanın şikayetlerinin değişken olmakla birlikte 1 günden 5 güne kadar sürebileceğine dikkati çeken Güneysel, özellikle su içememeye bağlı olarak bu sürenin uzayabileceğini, yapılması gereken ilk şeyin aile hekimine veya bir hastaneye başvurulması olduğunu kaydetti.

Güneysel, havaların çok sıcak olmasıyla birlikte buz nedeniyle oluşan enfeksiyon şikayetlerinde artış yaşandığını belirterek, "Sorunun kaynağını çok net bir şekilde ortaya koymakta zorlanıyoruz ama bir artış var, evet. Sağlık Bakanlığımızın ve Sağlık Müdürlüğümüzün de bu konuda açıklamaları var. Onlar da aynı şeyi vurguluyorlar. Mümkün olduğunca kişisel hijyene dikkat etmemiz, suların kontamine olmamasını sağlamamız gerekiyor. Sıcak havalarda suları taze ve buzdolabından içmekte fayda var." diye konuştu.

Serinlemek için doğrudan buzun kendisini tüketmek yerine, içecekleri soğutup içmenin daha doğru bir yaklaşım olacağını kaydeden Güneysel, "İçeceğimize buz atsak da içindeki buzı yemeyelim." dedi.

Helikobakter pilori, mide sağlığını tehdit ediyor

İSTANBUL (AA) - Medipol Bahçelievler Hastanesi Gastroenteroloji Uzmanı Prof. Dr. Murat Sarıkaya, Helikobakter pilori bakterisinin uzun süreli varlığının, mide sağlığı üzerinde ciddi olumsuz etkiler yaratabileceğini belirtti.

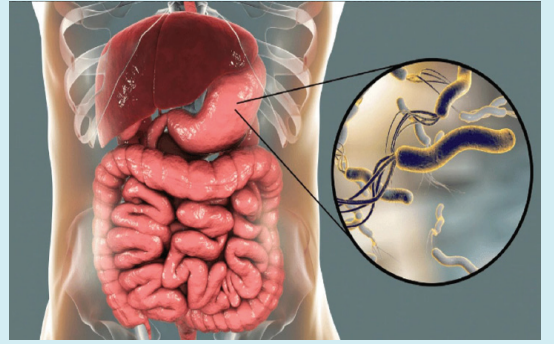
Medipol Sağlık Grubu'ndan yapılan açıklamaya göre, büyük şehirlerin hızlı ve kalabalık temposunda hijyenin ihm- mal edildiği ortamlarda daha sık görülen Helikobakter pilori, kronik mide iltihaplarının en önemli nedenleri arasında yer alıyor.

Açıklamada görüşlerine yer verilen Prof. Dr. Murat Sarıkaya, Helikobakter pilorinin özellikle gelişmekte olan ülkelerde daha yaygın görüldüğüne değindi.

Sarıkaya, "Bu sinsi bakterinin yayılma riski, özellikle hijyen eksikliği, kalabalık yaşam alanları ve ortak kullanılan mutfak gereçleri gibi faktörlerle katlanarak artıyor." değerlendirmesinde bulundu.

Helikobakter pilorinin, özellikle mide asidine karşı yüksek dayanıklılık gösterdiğini vurgulayan Sarıkaya, "Normal şartlarda midede asidik bir ortam olduğu için bakteri yaşamı zor olsa da Helikobakter pilori, üreyi parçalayarak bulunduğu ortamı bazikleştiriyor. Bu sayede asidin etkisinden kurtularak midede uzun süre varlığını sürdürebiliyor." ifadelerini kullandı.

Sarıkaya, kirli sular, hijyene- nik olmayan yiyecekler, ortak tabak ve çatal kullanımı, ağız teması gibi etkenlerin bakterinin bulaş riskini artırdığını, kalabalık aile ortamlarında, düşük sosyoekonomik düzeyde ve hijyenin yetersiz olduğu koşullarda bu bakteriyle daha sık karşılaştıklarını aktardı.

- "MİDE İLTİHABI, PEPTİK ÜLSER VE MİDE KANSERİNE YOL AÇABİLİYOR"

Helikobakter pilorinin uzun süreli varlığının, mide sağlığı üzerinde ciddi olumsuz etkileri olabileceğine değinen Sarıkaya, şunları kaydetti:

"Bu bakteri, mide iltihabı, peptik ülser ve mide kanseri gibi hastalıklara yol açabiliyor. Dünya Sağlık Örgütü, Helikobakter piloriyi kanserojen olarak sınıflandırıyor. Özellikle mide veya duodenum ülserleri ve kronik gastrit vakalarında, sıklıkla bu bakteriyle karşılaşıyoruz. Helikobakter pilori, B12 vitamini eksikliği, demir eksikliği anemisi ve malt lenfomalar olarak bilinen bir lenfoma türüne de neden olabiliyor. Bu nedenle, erken tanı ve tedavi çok önemli."

Sarıkaya, bu bakterinin tanısında biyopsinin yanı sıra helicobakter pilori antijeni ve üre testlerinin sıklıkla kullanıldığını, bu sayede bakterinin varlığını hızlı ve güvenilir bir şekilde ortaya çıkardıklarını anlattı.

Tedavi sürecinde başarı oranının genellikle yüzde 75-80 seviyelerinde olduğunu aktaran Sarıkaya, "Hastalarımıza dörtlü tedavi yöntemi uyguluyoruz. Bu tedavi, mide koruyucu ilaçların yanı sıra bir- den fazla antibiyotik içeriyor. Ancak bakteri, gereksiz antibiyotik kullanımı nedeniyle bazı hastalarda direnç geliştirebiliyor. Bu durumda, birkaç antibiyotik birlikte kullanılarak daha etkili sonuç almayı hedefliyoruz." değerlendirmesini yaptı.

Ekonomik kriz şirketlerde hile riskini artırıyor

Adli Muhasebe Uzmanı Dr. Baki Toraman, kriz dönemlerinde artan hile riskine dikkat çekti: "Ekonomik baskı, kontrol zafiyeti ve gerekçelendirme bir araya geldiğinde hile kaçınılmaz olur. Denetimi kısmak, yangına benzin dökmektir."

EKONOMİK kriz dönemleri, sadece mali dengele-ri değil, işletmelerin güvenlik ve etik sistemlerini de tehdit ediyor. Türkiye'nin ilk hile denetimi şirketi Fraud Audit Corporation'ın (FAC) Yönetim Kurulu Başkanı ve Adli Muhasebe Uzmanı Dr. Baki Toraman, kriz ortamlarında hile ve yolsuzluk riskinin ciddi şekilde arttığına dikkat çekerek, denetim mekanizmalarının zayıflatılmasının şirketleri büyük tehlikelerle karşı karşıya bıraktığını söyledi. "Kriz, baskı yaratır. Kontrol zayıfsa, fırsat doğar. Bu ortamda insanlar hileyi gerekçelendirmeye daha yatkın hale gelir." diyen Toraman, şirketlerin etik kültürü güçlendirmesi ve denetimden taviz vermemesi gerektiğini vurguladı.

GONCAGÜL KONAŞ

HİLE TÜRLERİ

FAC'in saha çalışmalarına dayanarak en sık karşılaşılan hile türlerini sıralayan Toraman, "Zimmete para geçirme, stok ve malzeme hırsızlığı, sahte belgelerle ödeme talepleri, çalışanların tedarikçilerle iş birliği yaparak şirketi zarara uğratması ve finansal raporlarda manipülasyon en yaygın hile biçimleridir."

Son yıllarda dijitalleşmenin etkisiyle siber dolandırıcılık vakalarının da arttığını belirten Toraman, "Şirket e-posta sistemlerine sızarak yapılan CEO dolandırıcılığı ya da sahte ödeme talimatları çok ciddi zararlar veriyor. Kriz ortamı bu saldırıları daha da kolaylaştırıyor."

"DENETİMİ KISMAK, YANGINA BENZİN DÖKMEKTİR"

Ekonomik kriz dönemlerinde bazı şirketlerin maliyetleri azaltmak için denetim harcamalarını kısmaya yöneldiğini belirten Dr. Toraman, bu yaklaşımı eleştirerek, "Tam tersine, kriz zamanlarında denetim ve kontrol mekanizmaları daha güçlü olmalı. Küçük bir hile bile kriz döneminde çok daha büyük zararlara dönüşebilir. Denetimi kısmak, yangına benzin dökme gibidir." şeklinde konuştu.

"KURUMSALLAŞMA VE ETİK EĞİTİM ŞART"

Dr. Baki TORAMAN
Adli Muhasebe Uzmanı

Hil- lenin ön- lenmesinde kurumsal- laşmanın önemine vurgu yapan Toraman, şirketle- re şu önerilerde bulunarak, "Şirketler iç kontrol sistem- lerini güncellemeli, süreç- lerini şeffaflaştırmalı ve çalı- şanlarına etik eğitimleri vermeli. Ayrıca bağımsız hile denetimleri düzenli ola- rak yapılmalı. Fraud Audit Corporation - FAC olarak biz, şirketlerin risk harita- larını çıkarıyor, zayıf nok- talarını tespit ediyor ve çö- züm önerileri sunuyoruz. Kriz sonrası zararı telafi et- mek yerine, krize karşı ön- lem almak çok daha ucuz ve etkilidir." ifadelerini kul- landı.

Etik kültürün sadece çalışanların değil, şirket yö- netiminin de sorumluluğu

olduğunu ifade eden Tora- man, "Etik davranış sadece çalışanların değil, yönetim kurulunun da sorumlulu- ğu. Açık iletişim kanalla- rı, ihbar hatları ve şeffaf- lık politikaları etik kültürün oluşmasını sağlar. Çalışan- lar yanlış gördüğünde kork- madan bildirebilmeli. Bu kültürü inşa etmek zaman alır ama çok kalıcı bir etki yaratır." dedi.

"GÜÇLÜ ŞİRKETLER, GÜÇLÜ KADROLARLA KURULUR"

Kurumsal yapının eksikliği nedeniyle şirketlerin büyük zararlarla karşılaştığını belirten Dr. Toraman, FAC'in rolünü şöyle anlat- tı: "Fraud Audit Corporation (FAC) olarak biz, şirketlerin sistemli bir yapı kurmasına, uzman desteğiyle gelişimi- ni sürdürmesine ve büyü- me hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı oluyoruz. Önceliğimiz, şirketlerin de- ğerini ve pazar payını artır- mak, kayıplarını minimize etmek ve güçlü sermaye şirketlerine dönüşmelerini sağlamak."

FAC'in sunduğu hizmet-

ler arasında iç kontrol sis- temlerinin kurulması, hile denetimi, dava destek danışmanlığı, şirket değerle- me, kurumsal finansman hizmetleri, stratejik yöne- tim danışmanlığı ve kurum içi eğitimler yer alıyor. "FAC olarak inancımız şu: Güç- lü şirketler, güçlü kadrolar- la kurulur. Nitelikli personel, etkin sistemler ve sürdürü- lebilir büyüme için uzman- lığımızı şirketlerle payla- şıyoruz." diyen Toraman, şirketlerin hem mali hem de itibari riskleri en aza in- dirmenin mümkün olduğu- nu vurguladı.

"EKONOMİK ZORLUKLAR GEÇER, AMA GÜVEN KAYBI KALICIDIR"

Şirketlere önemli bir mesaj veren Dr. Baki Tora- man, "Ekonomik zorluklar geçer, ama kaybedilen gü- ven geri gelmez. Kriz dö- nemlerinde bile denetim- den ve etik değerlerden taviz vermeyin. Bir hile va- kası sadece para kaybet- tirmez, şirketin itibarını ve geleceğini de yok eder." uyarısında bulundu.

24.5

Serhat YILDIZ

Bina Otomasyon Şirketi
Kurucu Ortağı, Yatırımcı

Sonra Neden Gitti?

"Taş ve sopa kemiklerimi kırabilir ama öltüm beni incitemez, hiçbir zaman."
— Friedrich Nietzsche —

Christopher Nolan'ın yönetmenliğini üstlendiği Oppenheimer filmi eşimle bir- likte izledik. Filmin anakronistik yapısına ya da teknik hatalarına girmeyeceğim. Ancak bazı sahnelerde derinden işlenen "küçük düşürülme" ve onun doğurduğu "intikam" duygusu, üzerinde düşünmeye değer bir katman oluşturunca.

Filmin karakterlerinden biri, toplum önünde birkaç kez küçük düşürülüyor. Bu durum karakterde dissosiyatif tepkiler yaratıyor. Aslında bu, yalnızca bir film kurgusu değil; hayatın tam ortasından bir kesit.

İş dünyasında ya da özel yaşamda, birini küçük düşürmek, çoğu zaman sonun baş- langıcıdır.

Toplulumun en küçük birimi olan aileden başlayarak, makro ölçekte tüm sosyal yapı- larla küçük düşürülme, tamiri zor duygusal yıkımlara sebep olur. O kişi artık duygusal bağını kaybeder. Ve o an, intikam duygusu- nun kıvılcımı çakar. Artık tüm yollar, meşru ya da değil, zihninde geçerli hale gelebilir.

Geçtiğimiz haftalarda, bir proje imalat- çısı firmada toplantıya katıldık. Bu anıyı bir- kaç yerde anlattım ama burada da kaleme almak istiyorum.

Toplantı başlamadan önce, patron ol- mayı çalışanın aşağılamakla karıştıran biri, zihninin pırlıtsıyla değil, dilinin zehriyle ko- nuşmaya başladı. O odada üstünlük kurmak için, hiçbir gereği yokken personeline yük- sek sesle şöyle çıktı:

"Çıkar ellerini cebinden, şurada ayakta bekle!"

Oysa o genç, yalnızca teknik bilgi verir- ken gayriihtiyari olarak ellerini cebine koy- muştı. Hangimiz yapmıyoruz ki bu beden dilini?

Bu yersiz çığırtkanlıktan sonra toplantı, buz gibi bir atmosferde sürdü. Ekibimden biriyle birlikte toplantı biter bitmez oradan ayrıldık desek yeridir.

Aynı lokasyonda, Teknopark koridorla- rında patenleriyle kahvesini almaya giden üretken zihinler var. Bir yanda özgürce fikir üreten, bir yanda ise elleri cebinde diye ka- rakterine pranga vurulan zihinler...

Sonra da "emek verdik, yıllarca yetiştir- dik ama başka firmaya gitti" deniyor.

İşte bu yüzden, her alanda birincil ön- celiğimiz insan mühendisliği olmalıdır. Yani insana değer vermek, onun kırlanlığını anlamak ve ona saygı duymak...

Ailede, dostlukta, iş hayatında problemler elbette yaşanabilir. Ancak bu sorunları baş başa, sakince konuşmak varken; baş- kalarının önünde karşı tarafı küçük düşür- mek yalnızca yıkıcı bir liderlik biçimidir. Bu, tiranlara özgü bir yaklaşımdır; medeniyet zincirinin halkasında yer alanlara değil.

Filmin merkezinde bir atom bombası var ama onun gölgesinde insan doğası- na dair çok daha sarsıcı temalar işleniyor. Toplamların travmaları kadar bireylerin kı- rılkanlıkları da perdeye yansıyor.

Ve belki de en büyük bomba, duygusal bağları koparan o ilk cümle oluyor.

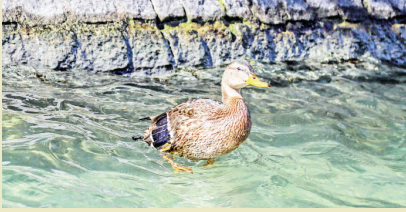
Çünkü bazı cümleler vardır ki, mermi gibi sessiz çıkar; hedefini geç vurur ama en çok iz bırakanlar da onlardır.

Yaralı yavru ördek Kuğulu Park ailesine katıldı

HABER MERKEZİ

BAŞKENT Ankara'nın simge park- larından Kuğulu Park, yaralı yavru ör- değe yuva oldu. Yol kenarında bir va- tandaş tarafından bulunan yaralı ördek, tedavisi tamamlanarak Kuğulu Park ha- vazına bırakıldı.

Çankaya Belediyesi'nin tarihi me- kanlarından Kuğulu Park yaralı ördeğe

kucak açtı. Duyarlı bir vatandaşın yol kenarında bulduğu yavru ördeği beledi- yeye bildirmesiyle başlayan süreç mut-

lu sona ulaştı. Çankaya Belediyesi'nin veteriner hekimi tarafından tedavisi ya- pılan yavru ördek, suya bırakılarak Ku- ğulu Park'ın diğer üyeleri ile bir arada yaşamaya başladı. Minik ördek, Kuğulu Park'ta haziran ayında dünyaya gelen beyaz kuğu 'Parla' ya da arkadaş oldu.

KUĞULU PARK BÜYÜYOR
Kuğulu Park ailesinin 3 beyaz kuğu, 1 yavru beyaz kuğu, 10 siyah kuğu, 8

yaban ördeği, 4 Pekin ördeği ve yeni üye yavru ördekle beraber toplam 27 üyesi bulunuyor. Kuğulu Park'ta ayrıca yumurtada bekleyen 5 siyah kuğunun 30 gün sonra aileye katılacak olma- sı heyecanı yaşıyor. Kuğu ve ördek- lerin bakımı park görevlileri ve veteri- nerler tarafından büyük bir özenle takip edilip sağlık kontrolleri düzenli olarak yapılıyor.

Pursaklar Belediyesi'nden istihdama büyük destek

HABER MERKEZİ

VATANDAŞLARA yeni iş imkânları bulmak amacıyla işlet- melerle sürekli iletişim halinde olan Pursaklar Belediyesi İstihdam Şef- liği, işveren ile iş arayanları bir ara-

ya getirmeye devam ediyor. İş arayan vatandaşlara yardım- cı olmak amacıyla yoğun mesai harcayan Pursaklar Belediyesi, iş- veren ile iş arayan vatandaşları bir araya getirmeye devam ediyor.

"İSTİHDAMA YÖNELİK ÇALIŞMALARIMIZ ARTARAK

DEVAM EDECEK

İş arayan ile işçi arayan firma- lar arasında köprü olmaya devam ettiklerini belirten Belediye Başka- nı Ertuğrul Çetin; "İş arayan vatan- daşlara yeni iş kapıları aralamak adına sürekli işverenler ile dirsek temasındayız. Amacımız, ilçemiz- de yaşayan vatandaşlarımızı is- tihdama kazandırmak, iş arayan hemşehrilerimizin yanında olmak. Bu tür buluşmalarla, hem firmala-

rın personel ihtiyacına katkı sağlı- yoruz hem de vatandaşlarımızın iş bulmalarına aracılık ediyoruz. İstihdama yönelik çalışmalarımız ar- tarak devam edecek" dedi.

Firma yetkililerinden yapılan açıklamada, yapılacak değerlen- dirmelerin ardından söz konusu şirkette işbaşı yapacak olan kişile- rin en kısa süre içerisinde belirle- nerek taraflara gerekli bilgilerin ve- rileceği kaydedildi.

SONSÖZ

GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

web: www.sonsoz.com.tr * e-mail: sonsozgazetesi06@gmail.com

Yıl: 50

Sayı: 17405

1 AĞUSTOS 2025

CUMA

SONSÖZ Gazetecilik Matbaacılık Reklamcılık İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. Adına İmtiyaz Sahibi:

Tüzel Kişi Temsilcisi : Bahar Pehlivan YEDİER

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : M. Umut KARAKÜLAH

İstihbarat Şefi: Suat ÖZER

Sayfa Sekreteri : Birsen Düzen

Spor Sorumlusu: Yalçın ERCAN

Hukuk Müşaviri: Av.Mehmet Necati YÜZER

İstanbul Temsilcisi

Murat KENDİRLİ

(0532) 521 62 17

İzmir Danışmanı

Oğuzhan KAVAKLI

(0542) 422 71 80

Karadeniz Temsilcisi

Kemalettin TAŖGAL

(0544) 397 92 51

Sivas Temsilcisi

Yurdal EPSİLELİ

(0546) 889 58 58

MERKEZ:

İvedik OSB Mah. 1541 Cad. Matbaacılar

Sitesi No:56 Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0312) 512 12 82-310 51 88

Faks: (0312) 310 60 79

HABER MERKEZİ:

Çankaya Caddesi No:4/3

ÇANKAYA/ANKARA

Tel: (0312) 394 57 71

Fax: (0312) 394 57 74

BASKI YERİ:

Uslu Matbaacılık Mustafa USLU

BASKI ADRESİ:

Zübeyde Hanım Mah. Elif Sk.

No: 7/246 ALTINDAĞ / ANKARA

Tel: 0546 457 74 00

Kurumsal E-Posta muhasebe@sonsoz.com.tr

UETS ADRESİ: 25999-52289-81751

Dağıtım: MATA GRUP BİLİŞİM LOJİSTİK DANIŞMANLIK LTD.ŞTİ.

Yayın Türü: Yerel Süreli

Sözleşme Dış Yazılara Ücret Ödenmez.

Gazete Basım Tarihi: 31 Temmuz 2025 Perşembe

İLAN VE REKLAM TARİFESİ

• Renkli bütün sayfalarda st/cm: 200 TL + KDV

• Siyah-Beyaz sayfalarda pazarlığa tabiidir.

• Bilanço, Genel Kurul, Tüzük, Sigorta

Acentelik, Feshiname vb. ilanların st/cm: 185 TL + KDV

Arşiv gazete bedeli 30 TL'dir

Ankara'da ekmeğe zam

■ HABER MERKEZİ

ANKARA'DA 200 gram ekmeğin fiyatına yüzde 20 zam yapıldı. Bugünden itibaren geçerli olmak üzere ekmekekler 15 liradan satılacak.

Ankara Fırıncılar Odası Başkanı Gürsel Alınacı, 200 gram ekmeğin fiyatının bugünden geçerli olmak üzere 12,5 liradan 15 liraya yükselceğini açıkladı.

Ankara Fırıncılar Odası Başkanı Gürsel Alınacı, konuyla ilgili yaptığı açıklamada "1 Ağustos Cuma gününden itibaren geçerli olarak 200 gram ekmekek 15 lira olacak" ifadesini kullandı.

Altındağlı Mete Gazozlar iş başında

■ HABER MERKEZİ

ALTINDAĞ Belediyesi binlerce Altındağlı genci Yaz Okullarında buluşturdu. Yaz Okulları kapsamında açılan kurslara adeta akin eden gençler, en büyük ilgiyi okçuluk kursuna gösterdi.

Altındağ Belediyesi Yaz Okulları bu sene de doldu taşı. 12 bin gencin kayıt yaptırdığı Yaz Okulu ve Yaz Spor Okulu, her yıl olduğu gibi bu yıl da büyük ilgi gördü. Yüzme, voleybol, basketbol, okçuluk, wushu, taekwondo, futbol, kick boks, masa tenisi, jimnastik, judo, güreş, darts, gitar, bağlama ve satranç gibi birçok branşta ücretsiz eğitim veren yaz okullarında, gençler en büyük ilgiyi "okçuluk" kursuna gösterdi. Ata sporu okçuluğa sahip çıkan gençler, Altındağ Belediyesi'ne ve Başkan Tiryaki'ye teşekkürlerini iletti.

"BELEDİYE BAŞKANIMIZA TEŞEKKÜR EDİYORUZ"

Mete Gazoz Okçuluk Merkezi'nde okçuluk kursuna katılan öğrencilerden Berat Tuğra Laçınok (11), "Okçuluk sporu ile 2 senedir ilgileniyorum. Bu sporu hobi olarak değil meslek olarak görüyorum. Okçulukta başarılı olmaya sahip çıkması, ilgi göstermesi çok seviyorum. Bize bu imkânı sundukları için Belediye Başkanımıza çok teşekkür ediyorum" dedi.

"YENİ METE GAZOZLAR ALTINDAĞ'DAN ÇIKACAK İNŞALLAH..."

Altındağlı çocukların okçuluk sporuna gösterdiği ilgiden büyük memnuniyet duyduklarını ifade eden Altındağ Belediye Başkanı Dr. Veyssel Tiryaki ise "Okçuluk kursuna Altındağlı gençler büyük ilgi gösterdi. Kısa sürede yüzlerce başvuru aldık. Gençlerimizin ata sporumuzu sahiplenmesi, ilgi göstermesi çok sevindirici... Bu ilgiyi karşılıksız bırakmamak için elimizden geleni yapacağız. 2020 Tokyo Olimpiyat Oyunları'nda altın madalya kazanarak olimpiyat şampiyonu olan milli okçumuz Mete Gazoz'un ismini taşıyan tesiste, yeni Mete Gazoz'lar yetiştireceğiz. Altındağ Belediyesi olarak geleceğin şampiyonlarının adresi olacağız inşallah..." ifadelerini kullandı.

Başkan Tiryaki, sözlerine şu ifadelerle devam etti:

"Yaz okullarına katılan çocuklarımız ve gençlerimiz tatilde hem boş vakitlerini verimli şekilde değerlendiriyor hem de yeni arkadaşlıklar kuruyor. Çocuklarımızı ve gençlerimizi spora teşvik eden ailelerimiz tebrik ediyor. Yavrularımızı geleceğe en iyi şekilde hazırlamak için Belediye olarak üstümüze düşen görevi yapmaya devam edeceğiz."

Ankara Halk Ekmek'ten bir dijital yenilik daha

"Ekmeğim Nerede?" uygulaması sayesinde Ankaralılar, ekmekek sevkiyatlarının hangi saatte hangi büfeye ulaşacağını artık anlık olarak öğrenebilecek. Uygulamayla birlikte Ankara'da Halk Ekmek hizmeti daha planlı, şeffaf ve erişilebilir hâle gelecek.

■ HABER MERKEZİ

ABB Halk Ekmek ve Un Fabrikası hem vatandaş memnuniyetini artırmak hem de sevkiyat süreçlerini daha verimli ve düzenli hâle getirmek amacıyla önemli bir adım attı. "Ekmeğim Nerede?" uygulaması ile Ankara genelindeki tüm Halk Ekmek büfelerine yapılan ekmekek dağıtımları artık gerçek zamanlı olarak takip edilebiliyor. Ankara Halk Ekmek'in dijital dönüşüm sürecinin önemli bir parçası olan uygulama, kurumun Bilgi İşlem Müdürlüğü tarafından tamamen kendi kaynaklarıyla geliştirildi.

SICAK EKMEK İÇİN DOĞRU ZAMAN, DOĞRU BÜFE

Yeni sistem, vatandaşların "Ekmekek geldi mi?" endişesiyle büfe önlerinde oluşturduğu uzun kuyrukların da önüne geçmeyi hedefliyor. Uygulama sayesinde hem vatandaşların taze ve sıcak

ekmek ihtiyacı karşılanıyor hem de yoğunluk azaltılarak hizmet kalitesi artırılıyor. Bilgisayar, tablet ve cep telefonları üzerinden erişilebilen "Ekmeğim Nerede?" uygulaması, sevkiyat birimi tarafından planlanan günlük dağıtım rotalarını gerçek zamanlı olarak yansıtıyor. Vatandaşlar diledikleri büfeyi seçerek, ekmekek geliş saatini öğreniyor, böylece en doğru zamanda büfeye giderek beklemeden alışveriş yapıyor.

"KAMU KAYNAKLARINI TASARRUFLU KULLANIYORUZ"

Uygulama hakkında bilgi veren Ankara Halk Ekmek ve Un Fabrikası Bilgi İşlem Müdürü Orhan Öztürk, sistemin tüm yazılım sürecinin kurum bünyesinde gerçekleştirildiğini vurguladı. Öztürk, "Ankara Halk Ekmek ve Un Fabrikası olarak dijitalleşme ve vatandaş memnuniyeti odaklı projeler üretmeye devam ediyoruz.

Uygulamanın temel amacı, vatandaşlarımızın Halk Ekmek büfelerinden taze ekmekek alabilmelerini kolaylaştırmak ve aynı zamanda büfe önlerindeki yoğunluğu azaltmak. Vatandaşlarımız mobil uygulama ve WEB üzerinden kendi mahallelerindeki büfenin ekmekek sevki-

yat saatini anlık olarak görebilecek. En önemlisi de şunu vurgulamak isterim; bu uygulama herhangi bir dış kaynak ya da harici maliyet olmadan, tamamen Bilgi İşlem Birimi'mizin kendi altyapısı ve teknik birikimiyle geliştirildi. Kurum olarak bu tarz çözümlerle hem teknolojiyi ve

rimli kullanıyor hem de kamu kaynaklarını tasarruflu değerlendiriyoruz. 'Ekmeğim Nerede' uygulaması, Ankara Halk Ekmek'in vatandaş odaklı ve yenilikçi bakış açısının bir örneğidir" diye konuştu.

Behzat Ç.'nin yeni sezon galası Etimesgut'ta yapıldı

■ HABER MERKEZİ

SANATIN ve kültürün başkenti olma vizyonunu her geçen gün daha da ileriye taşıyan Etimesgut Belediyesi, anlamlı bir etkinliğe daha ev sahipliği yaptı. Etimesgut Belediye Başkanı usta sanatçı Erdal Beşikcioğlu'nun unutulmaz oyunculuğu ile hafızalara kazınan, yıllar içinde adeta bir efsane haline gelen ÇEKİÇ VE GÜL: BİR BEHZAT Ç. HİKAYESİ dizisinin merakla beklenen yeni bölümleri "Çekiç ve Gül: Bir Behzat Ç. Hikayesi" adıyla izleyicisiyle buluşmaya hazırlanıyor. Dizinin ilk bölümü, özel bir ön gösterimle Etimesgut Belediyesi Cumhuriyet Kültür Merkezi'nde konuklarla buluştu.

Yoğun ilgi gören bu özel etkinliğe Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısı Gülşah Deniz Atalar, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Önder Sav, CHP Ankara İl Kadının Kolları Başkanı Ayça Çağlar, CHP Ankara Milletvekili Aylin Yaman, İYİ Parti Ankara Milletvekili Yüksel Arslan, Mamak Belediye Başkanı Veli Gündüz Şahin, Gölbaşı Belediye Başkanı Yakup Odabaşı, CHP Ankara

İlçe Başkanları, Ankara Kent Konseyi Başkanı Halil İbrahim Yılmaz, Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hadi Hakan Maraş'a ve Merhum Doç. Dr. Sinan Ateş'in ailesi Sayın Selma Ateş ve Sayın Saniye Ateş ile sanat ve basın camiasından pek çok değerli isim katıldı.

Etkinlik, dizinin ilk bölümünün gösterilmesiyle başladı. Bölüm sonunda ise alkışlar dakikalarca durmadı. Başta Erdal Beşikcioğlu ve oyuncu arkadaşları olmak üzere, dizinin tüm emekçileri seyirciler tarafından ayakta alkışlandı. Etimesgut, bu anlamlı geceyle sadece bir ön

gösterime değil, aynı zamanda sanata ve emeğe duyulan büyük saygının bir yansıması sahne oldu. Daha sonrasında ise etkinlik Kültür merkezinin fuaye alanında düzenlenen şık bir kokteyle devam etti. Konuklar, bu hoş etkinlik sırasında hem dizinin heyecanını paylaştı hem de keyifli sohbetler gerçekleştirdi. Sanatla belediyeceiliğin bir arada nasıl güzel işler ortaya koyabileceğinin en güçlü örneklerinden biri olan bu etkinlik, aynı zamanda Etimesgut'un kültürel vizyonunu da gözler önüne serdi.

Assos'ta 2 bin 200 yıllık tiyatro restore edilecek

ÇANAKKALE(AA) - Çanakkale'nin Ayvacık ilçesi Behramkale köyü sınırları içinde kalan Assos Antik Kenti'nde 2 bin 200 yıllık tiyatronun restorasyon projesinde sona gelindi.

Antik Çağ'da "Troas" diye adlandırılan bölgenin güney ucunda volkanik bir tepenin zirvesi ve yamaçlarında, Midilli Adası'nın karşısında kurulan Assos, yüz yıllar boyunca birçok topluma ev sahipliği yaptı.

Antik bir liman kenti olan Assos, aynı zamanda bir öğretim merkezi olarak da biliniyor.

İlk çağın ünlü filozofu Aristoteles'in bir felsefe okulu kurduğu, zooloji, biyoloji ve botanik konularında da önemli araştırmalar yaptığı, sur duvarlarıyla korunan, yuvarlak ve kare kulelerle desteklenen antik kentte kazı çalışmaları 1980'den beri yürütülüyor.

Tiyatro, agora (meydan), meclis binası, liman, nekropol (mezarlık alanı) ve gymnasiondan (spor alanı) oluşan antik kentte bulunan Athena Tapınağı, Arkaik Çağ'da inşa edilmiş Anadolu'nun en eski dor (Antik Yunan ve daha sonra Roma mimarisinin en yaygın üç düzeninden biri) düzenli tapınaklarından biri olarak biliniyor.

ABD'li arkeologların 1800'li yıllarda kazı yaptığı ilk antik kent olan Assos, verilen uzun aranın ardından 1981'de yeniden kazılmaya başlandı.

Çağlar boyunca önemli bir liman kenti olan Assos'ta Türk bilim insanları tarafından yürütülen kazılarda 44. sezon çalışmaları sürdürülüyor.

KARE BULMACA (TDK Güzel Türkçe Bulmacası)

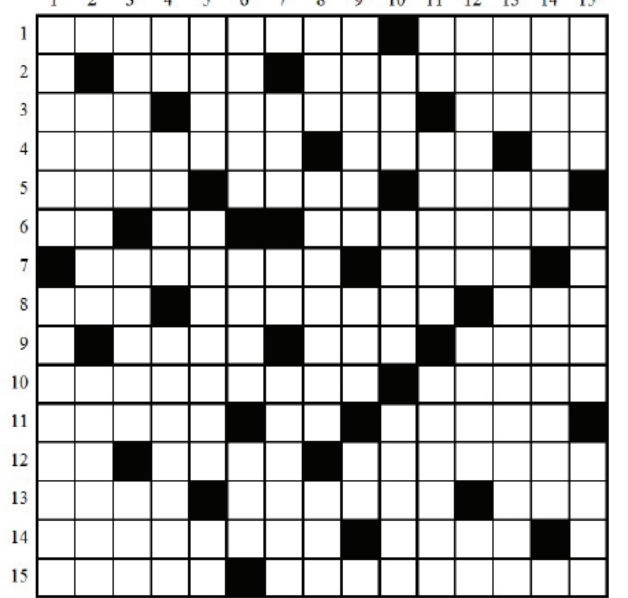
SOLDAN SAĞA: 1. Monarşi... Tehlikeli, sarp ve zor geçti... 2. Bir çeşit kumaş... Sarıklıların omuz üzerine dokülen ucu (eski)... 3. Bir yüzeyin üzerinde çizgi biçiminde olan, sarmal girinti veya çıkıntı... Mızrap... 4. Dev dalga... Bayrak ve sancak direklerinin tepesindeki piriğin yapılış ay yıldızı süs, alem... Kemiklerin toparlak ucu... 5. Yağ bezlerinin deri üzerinde oluşturduğu litilahlı sivice... Minare, kubbe, sancak direği vb. yüksek şeylerin tepesinde bulunan, madenden yapılmış ay yıldız veya lale biçiminde süs, ayça... Vücuda herhangi bir işlevi yerine getirmesi için yerleştirilen doku parçası, alet vb. implant... 6. "Hayır" anlamında bir söz... Kalsiyum elementinin simgesi... Mao Çe-Tung'un düşüncelerine dayanan Marksist akım... 7. Ufaladığına toz, madeni esya, taş, mermer, cam vb.ni temizlemeye ve parlatmaya yarayan silisli kaya... Yumurtla oluşturan veya yavru doğuran (bi-rey)... 8. Mavi (eski)... Kızamık... Pamuk kozası (halk ağzı)... 9. Başboş hayvan (halk ağzı)... Gemilerin yükünün boşaltıldığı veya onarıldığı, üstü örtülü havuz... Stadyum... 10. Kalbin sağ karnıgından akciğere, sol karnıgından vücudun diğer bölümlerine kan taşıyan damar, şıyan, arter... Kural... 11. Matkap... İplik, sicim, tel vb. ince şeylerden kafes biçiminde yapılmış örgü... Bir yapının çatı olarak kullanılan bölümlerden her biri, kat... 12. Rütbesiz asker, nefer... Osmanlı Devleti'ne Yeniçeri Ocagının kaldırılmasından

önceki güvenli görevlisi (eski)... Olasılı, muhtemel... 13. Lanetlenmiş, melun (eski)... Budizm dininden olan kimse... Küçük limon... 14. Enselemek işi... Yemek, yiyecek (eski)... 15. Yükseltme, yüceltme (eski)... Evlemek işi...

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. "Emekleme döneminde, henüz yürüyemeyen çocuk ayakları üzerinde durmak" anlamındaki "...durmak" deyiminde geçen bir söz... Eşitlik, denklik, eş değerlik (eski)... 2. Yelkenleri açmak ve tutmak için ait köşelerine bağlanan halat, zincir ve palangadan oluşan donanım... Ezgi, makam, nağme (eski)... 3. Kabakgillerden, sürtünge gövdeli, iri meyveli bir bitki... Pesetanın dörtte biri değerinde le-paryol parası... "İyilik edeyim derken kimseyi memnun edemedi" anlamındaki "...yı küstürdü, Muhammed'i memnun edemedi" sözünde geçer... 4. İlaç, merhem (halk ağzı)... Ne iş yapar, ne ile uğraşır?... Hücre içerisinde bulunan kendi içinde özelleşmiş yapı... 5. Bir gemi veya uçarın gidiş yönü, izleyeceği yol... Kör bağırışın ince bir parmak gibi olan son bölümü... Lityum elementinin simgesi... 6. Bir çeşit yumurtalı süt tatlısı... Genellikle, bir ota takımının ava hazır bölümü... Genellikle çocuk oyunlarında baş olan, diğer çocuklara veya gruba karşı cezazını çekmek ve bundan kurtulmak için tek başına bütün sorumluluğu üzerine alan çocuk, oyun ebesi... 7. İşaret vermek, uyarmak, çağır-mak için kullanılan ve bir çan ile bu çana vuran bir tok-

maktan oluşan, elle veya başka düzenlerle işletilebi-len araç... Gam dizisinde "sol" ile "si" arasındaki ses... Suçsuz, günahsız (kadın)... 8. Düşünce... Afyonkara-hisar iline bağlı ilçelerden biri... Korkunç, çok iri ve olağanüstü güçlü masal yaratığı... 9. Kanamak işi, nefiz... Kırmızı ile mavinin karışmasından oluşan renk, me-nekşe renginin kırmızısı çalını... Bizmut elementinin simgesi... 10. Eski Rumen para birimi... Bir ışıq veya ısı kaynağından yayılan ışınların toplandığı yer, mih-rak... Cinsleri aynı veya birbirine yakın olan şeylerin bir arada bağlanması, demet, bağlam... 11. Birdenbire du-yulan acı, ağrı, şaşırma, ürme veya sevinç anlatan bir söz... Madeni kulp, halka, çivi (halk ağzı)... Üzeri meşin, hali vb. şeylerle kaplanmamış olan eyerin taht-bölümü... 12. Kartal türünden karakuşları verilen ad (halk ağzı)... Sebep (eski)... Alüminyum elementinin simgesi... 13. Başkaldırıncı... İliştinilmek işi... 14. Asya, Kuzey Afrika ve Avrupa'nın sıcak bölgelerinde yetişen zebrifi ve otsu bir bitki... Alıcının aldığına dair imza at-tığı (mekrup vb.), iadeli taahhüttü... 15. Yaralımsı bütün canlılar (eski)... Genellikle çekilmiş etten, bazen de ta-vuk, balık veya patatesten yapılan, türü biçimlerde piş-ililen yemek... Zihinde tasarlanan ve gerçekleştirilmesi özenen şey, düşün, hayal, hülya...

BULMACININ ÇÖZÜMÜ 6. SAYFADA

Türk Kooperatifçiliğinin öncüsü Hadi İlbash vefat etti

HABER MERKEZİ

DÜNYADA olduğu gibi Türkiye'de üretim kooperatifçiliğinin öncü olan Köy Kalkınma Kooperatifleri Merkez Birliği (KÖY-KOOP) Genel Başkanlığını yapan Mehmet Hadi İlbash (1926) hayatını kaybetti. Kooperatifçiliğinin yanı sıra gazeteci ve yazarlık yapan Mehmet Hadi İlbash'ın "Bir Avuç Sevgi" adlı bir öykü kitabı bir dönem en çok satan kitaplar arasında yer aldı. Ayrıca "Sak-sağanın Ettikleri, Ak Güvercinler Ölmesin, Çağlara Sığmayan Atatürk'ten Düşünceler" gibi eserleriyle "Öğretme Sanatı" "Türkiye'nin Sanayileşme Sorunları ve Türk Tarımının Sorunları" gibi kitapları da mevcut.

Türkiye'de 1965 yılında ilk kez 3 bin ortaklı Çandır Kalkınma Kooperatifi kuran Hadi İlbash, kooperatifin başkanlığını 30 yıl boyunca aralıksız sürdürdü. Ayrıca, Gaziantep'teki tarım satış kooperatifleri birliklerinin genel müdürlüğünü yapmış; Kayseri-Yozgat Köy-Koop Merkez birliklerinde başkan yardımcılığı ve genel başkanlık görevlerinde bulundu.

Mehmet Hadi İlbash, 1926 yılında Yozgat'ın Çandır ilçesinde doğmuş Türk hukukçu, gazeteci, yazar ve kooperatifçidir. İlkokulu Çandır'da tamamladıktan sonra Talas Amerikan Koleji'nde eğitimine devam etmiş ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Daha sonra Napoli Ekonomik Kalkınma Enstitüsü'nde eğitim aldı.

Ankara Ticaret ve Sanayi Odasında Dış Münasebetler Şefliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinde müşavirlik, sendika genel başkanlığı görevlerinde bulundu. 1965 yılında kuruluşuna ön ayak olduğu Çandır Kalkınma Kooperatifi ile Köy Kalkınma Kooperatifleri Merkez Birliği (Köy-Koop) Genel Başkanlıklarını yaptı. Hadi İlbash memleketi Yozgat'ın Çandır ilçesinde defnedildi.

Türkiye'nin yılın ilk yarısındaki sebze ihracatı yüzde 10 arttı

ANTALYA (AA)- Türkiye'den yılın 6 ayında yapılan yaş sebze ihracatı, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10'luk artışla 605 milyon 445 bin 193 dolara ulaştı. İhracatı en çok yapılan sebzeler sırasıyla domates, biber ve kabak oldu.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre, 1 Ocak-30 Haziran döneminde 1 milyar 692 milyon 165 bin dolarlık yaş meyve, sebze ve narenciye ihracatı gerçekleştirildi. Bu rakamın 605 milyon 445 bin 193 dolarını sebze ihracatı oluşturdu. Türkiye'den geçen yıl aynı dönemde 549 milyon 609 bin 432 dolarlık sebze ihracatı yapılırken, bu yıl dış satımda yüzde 10'luk artış yaşandı.

Sebze ihracatında ilk sırayı 259 milyon 786 bin dolarla domates aldı. Domates ihracatında geçen yıla göre yüzde 2'lik artış oldu. Domatesi ise 181 milyon 104 bin dolarla biber, 46 milyon 279 bin dolarla kabak, 35 milyon 606 bin dolarla salatalık, 20 milyon 467 bin dolarla soğan takip etti.

TÜRKİYE'NİN SEBZE İHRACATININ YARISI BATI AKDENİZ'DEN

Ülke genelinde yapılan ihracatın yüzde 51'i ise yaş sebze, meyve üretiminde ve ihracatında önemli potansiyele sahip Antalya, Isparta ve Burdur'dan yapıldı. Bölgeden yılın 6 ayında 309 milyon 13 bin dolarlık sebze ihraç edildi. Geçen yıl 279 milyon 978 bin dolar olan sebze ihracatında bu yıl yüzde 10,4'lük artış gerçekleşti.

Bölgeden ise en fazla biber ihraç edildi. 126 milyon 412 bin dolarlık biber ihracatını, 125 milyon 697 bin dolarla domates takip etti. Türkiye'nin meyve ihracatı ise 6 aylık dönemde 550 milyon 237 bin dolar olarak gerçekleşti. Yılbaşından bu yana yaklaşık 100 milyon dolarlık elma, 103 milyon 223 bin dolarlık şeftali, 47 milyon 535 bin dolarlık kiraz ihraç edildi. Batı Akdeniz'den ise 6 aylık dönemde 99 milyon 909 bin dolarlık yaş meyve ve 12 milyon 987 bin dolarlık turuncgiller ihracatı yapıldı.

Türkiye'nin ihracatı, hazıranda yüzde 7,9 artarak 20 milyar 515 milyon dolara yükseldi

ANKARA (AA)- Türkiye'nin ihracatı, hazıranda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 7,9 artarak 20 milyar 515 milyon dolar, ithalatı yüzde 15,2 artışla 28 milyar 688 milyon dolar olarak gerçekleşti. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan haziran ayına ilişkin geçici dış ticaret verileri açıkladı.

Buna göre, Genel Ticaret Sistemi (GTS) kapsamında ihracat, hazıranda geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 7,9 yükselişle 20 milyar 515 milyon dolar, ithalat da yüzde 15,2 artışla 28 milyar 688 milyon dolar oldu. Dış ticaret açığı, hazıranda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 38,8 artarak 8 milyar 173 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı Haziran 2024'te yüzde 76,4 iken geçen ay yüzde 71,5 olarak belirlendi.

OCAK-HAZİRAN DÖNEMİNDE DİŞ TİCARET AÇIĞI YÜZDE 16,3 ARTTI

Ocak-haziran döneminde de ihracat geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 4,1 artışla 131 milyar 408 milyon dolar, ithalat yüzde 7,2 yükselişle 180 milyar 845 milyon dolar oldu. Ocak-haziran

döneminde dış ticaret açığı yüzde 16,3 artışla 49 milyar 437 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı Ocak-Haziran 2024 döneminde yüzde 74,8 iken bu yılın aynı döneminde yüzde 72,7'ye geriledi.

ENERJİ VE ALTIN HARIÇ DİŞ TİCARET

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat, hazıranda yüzde 8,1 artarak 17 milyar 532 milyon dolardan 18 milyar 955 milyon dolara çıktı. Haziranda enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ithalat yüzde 16,9 artarak 19 milyar 285 milyon dolardan 22 milyar 544 milyon dolara yükseldi.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı, hazıranda 3 milyar 588 mil-

yon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi yüzde 12,7 artarak 41 milyar 499 milyon dolar oldu. Söz konusu ayda enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 84,1 olarak kayıtlara geçti.

İMALAT SANAYİSİNİN PAYI YÜZDE 94,8 OLDU

Buna göre, ekonomik faaliyetler incelendiğinde ihracatta hazıranda imalat sanayisinin payı yüzde 94,8, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı yüzde 2,9, madencilik ve taş ocaklığı sektörünün payı yüzde 1,7 oldu. Bu yılın ocak-haziran döneminde ihracatta imalat sanayisinin payı yüzde 94,2, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı yüzde 3,6, madencilik ve taş ocaklığı sektörünün payı yüzde

1,6 olarak belirlendi. Geniş ekonomik gruplar sınıflamasına göre, ithalatı hazıranda ara mallarının payı yüzde 67,6, sermaye mallarının payı yüzde 14,6 ve tüketim mallarının payı yüzde 17,6 olarak hesaplandı. İthalatta yılın ilk altı ayında ara mallarının payı yüzde 69,7, tüketim mallarının payı yüzde 16,3 ve sermaye mallarının payı yüzde 13,9 oldu.

ALMANYA İHRACATTA, ÇİN İTHALATTA İLK SIRADA

Haziranda ülkeler özelinde ihracatta ilk sırayı 1 milyar 728 milyon dolarla Almanya aldı. Bu ülkeyi 1 milyar 266 milyon dolarla Birleşik Krallık, 1 milyar 197 milyon dolarla ABD, 1 milyar 70 milyon dolarla İtalya ve 890 milyon dolarla Fransa izledi. Söz konusu ayda ilk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın yüzde 30'unu oluşturdu.

Ocak-haziran döneminde ihracatta ilk sırayı 10 milyar 915 milyon dolarla Almanya aldı. Bu ülkeyi sırasıyla 8 milyar 164 milyon dolarla Birleşik Krallık, 7 milyar 837 milyon dolarla ABD, 6 milyar 662 milyon dolarla İtalya ve 5 milyar 636 milyon dolarla

Irak takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın yüzde 29,8'ine karşılık geldi. Haziranda ithalatı ise ilk sıra Çin'in oldu. Çin'den yapılan ithalatın tutarı 3 milyar 831 milyon dolar olarak hesaplanırken, bu ülkeyi 3 milyar 316 milyon dolarla Rusya, 2 milyar 698 milyon dolarla Almanya, 1 milyar 468 milyon dolarla ABD ve 1 milyar 117 milyon dolarla İsviçre izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 43,3'ü olarak belirlendi. Ocak-haziran dönemindeki ithalat da ilk sırada 23 milyar 956 milyon dolarla Çin yer aldı. Bu ülkeyi 21 milyar 705 milyon dolarla Rusya, 14 milyar 642 milyon dolarla Almanya, 8 milyar 259 milyon dolarla ABD ve 7 milyar 984 milyon dolarla İtalya izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 42,3'ü olarak hesaplandı.

TEKNOLOJİ YOĞUNLUĞUNA GÖRE DİŞ TİCARET VERİLERİ

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış serije göre, hazıranda bir önceki aya kıyasla ihracat yüzde 6,1 azalırken, ithalat yüzde 1,8 arttı.

Türkiye'nin dijital haritası e-Devlet üzerinden görülebilecek

ANKARA (AA)- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu'nu e-Devlet'e entegre ederek vatandaşların kullanımına açtı.

Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, 1 Ocak 2025 itibarıyla e-Devlet Kapısı ile kamu kuruluşlarının kullanımına sunulan sistem, şimdi de kontrollü erişimle vatandaşların kullanımına açıldı.

Akademik ve sektörel projeler için ihtiyaç duyulan tüm verilerin toplandığı platformla, arsa ya da konut alım sırasındaki merak edilen coğrafi bilgilere de sistem aracılığıyla e-Devlet üzerinden erişilebilecek.

VERİLERE HARİTA ÜZERİNDEN ERİŞİLEBİLECEK

Vatandaşlar, e-Devlet kullanıcı bilgileriyle "www.tucbs.gov.tr" ve "turkiye.gov.tr" internet adreslerinden Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu'na giriş yaparak hizmetten yararlanabilecek. Platform aracılığıyla, vatandaşlar, akademisyenler, özel sektör ve kurumlar, kamuya ait coğrafi verilere e-Devlet'ten hızlı ve güvenli şekilde erişim sağlayabilecek.

Ayrıca vatandaşlar, Coğrafi Veri Talep Portalı ile 630 coğrafi veri katmanı üzerinden ihtiyaç duyduk-

ları tüm coğrafi verilere kolayca ulaşabilecek. Arsa almak isteyen vatandaşlar arsanın konumunu girerek, bölgenin planlarını, elektrik, su gibi altyapı hizmetlerinin durumunu, ev almak isteyenler ise bir mahallenin yeşil alanlarını, parklarını, ulaşım altyapısını harita üzerinde öğrenebilecek.

Öte yandan, kırsalda tarım arazisi bulunan vatandaşlar, arazinin çevresindeki su kaynaklarının konumunu, toprak türünü öğrenecek. Bir bölgenin deprem riski, heyelan alanları, dere yatakları gibi coğrafi bilgilerinde yer aldığı platformda, kamu kurum ve kuruluşların imar planlamasından afet yönetimine, ulaşım planlamasından çevresel etki analizlerine kadar birçok hizmetin hızlı ve doğru şekilde hayata geçirilmesi sağlanacak.

Kurumlar tarafından platforma eklenen veriler, belirlenmiş standartlara uygun olup olmadığı sistem tarafından otomatik olarak kontrol edilecek ve vatandaşlar bu platform üzerinden doğru, güncel ve güvenilir veriye kolayca ulaşabilecek. Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu'ndaki "Veri Sözlüğü" ile, Türkiye'de coğrafi veriler ortak bir dil kullanılarak kurumların coğrafi verileri üretirken aynı terimleri ve kavramları kullanması verilerin karışmamasını sağlayacak.

Gazetemizi "www.facebook.com/Sonsöz Gazetesi, Instagram/sonsoz.gazetesi, X Sonsoz_Ankara ile www.sonsoz.com.tr" internet ve sosyal medya adreslerimizden tüm okuyucularımızın paylaşımına sunuyoruz.

2 BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ MINTIKASINDA KULLANILMAK ÜZERE EKİPMAN ALIM I TCDD 2. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

2 BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ MINTIKASINDA KULLANILMAK ÜZERE EKİPMAN ALIM I mal alımı 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 19 uncu maddesine göre açık ihale usulü ile ihale edilecek olup, teklifler sadece elektronik ortamda EKAP üzerinden alınacaktır. İhaleye ilişkin ayrıntılı bilgiler aşağıda yer almaktadır: İKN: 2025/1154733

1-İdarenin

a) Adı: TCDD 2. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

b) Adresi: TCDD 2. Bölge Müdürlüğü posta kodu 06560 Marşandiz YENİMAHALLE/ANKARA

c) Telefon ve faks numarası: 03125200311 - 3125208949

ç) İhale dokümanının görülebileceği ve e-imza kullanılarak indirilebileceği internet sayfası: https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/

2-İhale konusu mal alımın

a) Adı: 2 BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ MINTIKASINDA KULLANILMAK ÜZERE EKİPMAN ALIM I

b) Niteliği, türü ve miktarı: 6 KALEM MUHTELİF EKİPMAN ALIM I

Ayrıntılı bilgiye EKAP'ta yer alan ihale dokümanı içinde bulunan idari şartnameden ulaşılabilir.

c) Yapılacağı/teslim edileceği yer: Behiçbey Mekanik Atölye Müdürlüğü / ANKARA

ç) Süresi/teslim tarihi: Sözleşme imzalandıktan sonra 15 takvim günü içerisinde işe başlanacak ve 75 takvim günü içerisinde tamamlanacaktır.

d) İşe başlama tarihi: Sözleşme imzalandıktan sonra 15 takvim günü içerisinde başlanacaktır.

3-İhalenin

a) İhale (son teklif verme) tarih ve saati: 21.08.2025 - 10:30

b) İhale komisyonunun toplantı yeri (e-tekliflerin açılacağı adres): TCDD 2. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ MAL VE HİZMET ALIM İHALE KOMİSYONU TOPLANTI SALONU BEHİÇBEY / ANKARA

4. İhaleye katılabilme şartları ve istenilen belgeler ile yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler:

4.1. İsteklilerin ihaleye katılabilmeleri için aşağıda sayılan belgeler ve yeterlik kriterleri ile fiyat dışı unsurlara ilişkin bilgileri e-teklifleri kapsamında beyan etmeleri gerekmektedir.

4.1.2. Teklif vermeye yetkili olduğunu gösteren belgeler;

4.1.2.1. Tüzel kişilerde; isteklilerin yönetimindeki görevliler ile ilgisine göre, ortaklar ve ortaklık oranlarına (halka arz edilen hisseler hariç)/üyelerine/kurucularına ilişkin bilgiler idarece EKAP'tan alınır.

4.1.3. Şekli ve içeriği İdari Şartnamede belirlenen teklif mektubu.

4.1.4. Şekli ve içeriği İdari Şartnamede belirlenen geçici teminat bilgileri.

4.1.5 İhale konusu alımın tamamı veya bir kısmı alt yüklenicilerle yapılamaz.

4.2. Ekonomik ve mali yeterliğe ilişkin belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler: İdare tarafından ekonomik ve mali yeterliğe ilişkin kriter belirtilmemiştir.

4.3. Mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler: 4.3.1. Tedarik edilecek malların katalogları, broşürleri, fotoğraflarına ilişkin bilgiler ile teknik şartnameye cevapları ve açıklamaları:

Katalog

Teknik Şartnameye Cevaplar ve Açıklamalar

5. Ekonomik açıdan en avantajlı teklif sadece fiyat esasına göre belirlenecektir.

6. İhaleye sadece yerli istekliler katılabilecek olup yerli mali teklif eden yerli istekliye ihalenin tamamında % 15 (yüzde on beş) oranında fiyat avantajı uygulanacaktır.

7. İhale dokümanı EKAP üzerinden bedelsiz olarak görülebilir. Ancak, ihaleye teklif verecek olanların, e-imza kullanarak EKAP üzerinden ihale dokümanını indirmeleri zorunludur.

8. Teklifler, EKAP üzerinden elektronik ortamda hazırlandıktan sonra, e-imza ile imzalanarak, teklife ilişkin e-anahat ile birlikte ihale tarih ve saatine kadar EKAP üzerinden gönderilecektir.

9. İstekliler tekliflerini, her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden teklif birim fiyat şeklinde verebilecektir. İhale sonucunda, üzerine ihale yapılan istekli ile birim fiyat sözleşme imzalanacaktır.

10. Bu ihalede, işin tamamı için teklif verilecektir.

11. İstekliler teklif ettikleri bedelin %3'ünden az olmamak üzere kendi belirleyecekleri tutarda geçici teminat vereceklerdir.

12. Bu ihalede elektronik eksiltme yapılmayacaktır.

13. Verilen tekliflerin geçerlilik süresi, ihale tarihinden itibaren 120 (YüzYirmi) takvim gündür.

14.Konsorsiyum olarak ihaleye teklif verilemez.

15. Diğer hususlar:

Teklif fiyatı ihale komisyonu tarafından aşırı düşük olarak tespit edilen isteklilerden Kanunun 38 inci maddesine göre açıklama istenecektir.

Resmi ilanlar www.ilan.gov.tr'de

(Basın-2270258)

DOST DİLİ

**Rıza
SÜMER**

05326114783 /
riza.sumer06@gmail.com

Şiddete Şiddetsiz Tepki...

İçinde şiddet barındırmayan görüşlerin ve inançların doğal zenginliğimiz, Türkiye ve Dünya'nın evimiz, üstünde yaşayanların ailemiz olduğunu çok uzun yıllardan beri, yazılarımda ve konuşmalarımda dillendiriyorum. Türkçe dahil, tüm dillerdeki kaynakları incelemenizi, bu satırların yazarından başka aynı yaklaşımı gösterenlere rastlarsanız bildirmenizi bekliyorum.

Cehenneme doğru sürüklenmek istenen Türkiye ve Dünya için de savunduğum bir yöntem daha var. Şiddete, Şiddetsiz Tepki. Yaşadıkça bu yöntemi anlatmayı ve savunmayı sürdüreceğim. Acıları, korkuları, intikam duygularını, kan ve gözyaşlarını azaltacak, sabırlı davranıldığı, dayanışma sağlandığı takdirde bir süre sonra şiddeti ortadan kaldıracak bu yöntemi, hem şimdi, hem de benden sonra "iyi" insanlara emanet ediyorum, günümüzün devimi ile miras olarak bırakıyorum.

Bu yöntemi zaman zaman birden fazla arka-
daşım ile konuşuyorum, tartışıyorum.

İftiraya uğrayan, tehdit edilen veya hakaret gören siyasetçilerin, aynı anlamı taşımamasalar da, bana göre kullanılmaması gereken kelimelerle karşılık verenleri, konuşurken seslerini yükseltenleri onaylayanlar da bulunabiliyor, konuşmalarında, tartışmalarında, aslında dost sohbetleri diyebileceğimiz buluşmalarda.

Dost sohbetlerinde, şiddetin insanların doğasında bulunduğunu ve asla sonlandırılmayacağını kararlılıkla söyleyen çok sayıda insanımızla da karşılaşıyorum. Bazen düşüncelerimi savunurken tek kaldığım da oluyor.

Ancak, asla umudumu yitirmiyorum. Çünkü, kendimize güvenimizi ve umudumuzu yitirdiğimiz gün, gerçekten tek, gerçekten yalnız kalırız. Kalabalıklar içinde yalnızlık ise hiç taşınabilecek bir duygu değildir.

Ülkemizde ve Dünya'mızda, çok sayıda insan var, haklarını silahla ve şiddetle savunulabileceğine, aranabileceğine, korunabileceğine ve yeni haklar elde edilebileceğine inanan. İşgalere karşı direnişler, ulusal bağımsızlık savaşları, gerçekten şiddet görenlerin kendilerini savunmaları ayrı konular. Bu konularda şimdilik söyleyebileceğim şu. Silahlı saldırılara ve yaygınlaşan şiddet örneklerine karşı yapılacak toplumsal direnişlerde bile, annelerin, kadınların önderliğinde ek olarak üretilcek toplumsal şiddetsiz tepki yöntemlerinin, huzurun, güvenliğin ve güvenin sağlanmasına çok fazla katkıda bulunabileceği kanısındayım.

Yazılarımı okuyanlar anımsayacaklardır. Silahlı şiddet yapılarının ve içindeki insanların isimlerine asla yer vermem. Yazılarımda ayrıca, kişi isimlerine yer verirken "Sayın" nitelemesini kullanmıyorum, ancak bulundukları makamları, yürüttükleri görevleri belirtiyorum. Kimseden nefret etmeyen iyi yüreğimin sevgi, saygı ve dostluk yanının her yazımda algılanmasını dilerim elbette.

Şiddete karşı şiddetsiz tepki yöntemlerini anlatmakta, bu yöntemin gerekliliğinin kabul edilmesini sağlamakta çok zorlanıyorum. Hatta bu konuda kendimi başarısız sayıyorum. Yaşadıkça umudumu ve kararlılığımı koruyacağımı bir kez daha yineliyorum.

Anlatmakta başarılı olmadığım bir konu daha var. Türkiye'de, insana, hayvana ve doğaya yönelik şiddet suçlarında "yakışmaz, utandırarak" artışlar var. Kadına yönelik şiddet türlerinde de hepimiz utancın doruğunda olmalıyız. Kadına yönelik şiddetin artışının psikolojik nedenlerinden birisi olarak Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın tek imzası ile Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çıkışı gösterilebilir. Ancak konu, yasalarındaki eksiklikler değil, yasaların uygulanmaması ile bağlantılı.

Bir örnek, uzaklaştırma kararı bulunan bir erkek, bir kadına sokakta veya kapalı bir yerde nasıl şiddet uygulayabiliyor, nasıl cinayet işleyebiliyor?

Şiddete şiddetsiz tepki yöntemleri ve kadınların şiddetten korunması konusunda uzmanların bile konuşmadığı önerilerimiz var. Bu konuları, birkaç ay sonra gönüllü kuruluşların iş birliğinde, farklı il ve ilçelerde düzenlenecek söyleşilerde paylaşacağız, bilgi ve duyarlılığı artırmaya çalışacağız.

Keşke, Hükümet veya bazı bakanlıklar, iş birliği içinde, önce illerde, sonra Türkiye düzeyinde söyleşiler, kurultaylar düzenleyebilse veya düzenlese, hepimizin görüş ve önerileri ile oluşturulacak uzun süreli hedeflerin önderliğini yap-sa, yapabilir.

İnanıyorum ve güveniyorum, silahsız, hafif veya ağır silahlı şiddet çeşitlerine karşı, eğitim, adalet, demokrasi, güvenlik ve diğer toplumsal alanlarda sağlanacak "insanlaşma" hareketlerinin sürdürülebilir desteği ile şiddetsiz ve toplumsal tepki yöntemleri, Türkiye'yi ve Dünya'ya iyi sevgi, dostluk ve barış cenneti haline getirecektir.

Haydi, yerin üstündeki insan kişilikli melekler, haydi...

2025 yılı ilk 6 aylık turizm geliri 25,8 milyar dolar ile rekor gelire ulaştı

ANKARA (AA)- Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, yılın ilk 6 ayında turizm gelirinde 25,8 milyar dolarla rekor seviyeye ulaşıldığını bildirdi. Bakan Ersoy, Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlenen "2025 Yılı İlk 6 Aylık Turizm Verileri Değerlendirme ve Bir Anadolu Şenliği Tanıtım Toplantısı" programında basın mensuplarıyla bir araya geldi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Türkiye Yüzyılı" vizyonu doğrultusunda devletin, bütün kurumlarıyla her sahada öncü ve özgün adımları kararlı şekilde atmayı sürdürdüğünü belirten Ersoy, turizm sektöründe de Türkiye'nin geleceğine en yüksek katkıyı sunmayı hedeflediklerini vurguladı.

Ersoy, 2018'de turizmde strateji değişikliğine gittiklerini dile getirerek, "Bu strateji iki ana konuyu kapsıyordu. 'Artık sadece niceliğin değil, niteliğin de ön planda olduğu, konaklama dışı harcaması yüksek turizm programı dediğimiz bir stratejiye geçiyoruz.' demiştik. İkinci olarak 'Krizlere karşı sektörümüzün bağımsızlığını artıracamız.' demiştik. 2018 itibarıyla yapmış olduğumuz çalışmaların ne denli gerekli olduğunu ve sonuçlarının da ne kadar olumlu olduğunu ilk 6 aylık süreçte çok rahat fark ettik." diye konuştu.

"GEÇEN YILLA KİYASLANDIĞINDA VERİLERİN POZİTİF YÖNDE OLDUĞUNU GÖRÜYORUZ"

Ziyaretçi sayısının 2025'in ilk 6 ayında, geçen yıla göre yüzde 1'lik artışla 26 milyon 389 bine ulaştığını belirten Ersoy, "Ay bazında baktığımızda, nisan'da ciddi bir artış yaşandığını görüyoruz. 4,3 milyondan 4,8 milyona... Burada takvimsel etki de vardı. Mart ayındaki bazı rezervasyonlar ve uluslararası bayramlar nisanı kaydı. 'Nisan daha olumlu gelecek.' demiştik. Bunun olumlu sonuçlarını gördük. Mayıs ve haziran aylarında da geçen yılki rakamları yakalayarak devam ettik." ifadelerini kullandı.

Ersoy, 2025'in ikinci çeyreğinde ziyaretçi sayılarını etkileyen faktörlere de değinerek, şunları kaydetti: "Çok zorlu ve riskli bir 6 ayı biliyorsunuz. Birçok

küresel olumsuzluğun yaşandığı, özellikle çevremizde bir ateş çemberinin içinde gelişen pek çok olumsuzluğun olduğu bir dönemdi. Bunların rakamlar üzerindeki etkisi kaçınılmazdı. Ancak alınan önlemler sayesinde geçen yıla kıyaslandığında verilerin pozitif yönde olduğunu görüyoruz. İlk olumsuzluk, İstanbul'da 23 Nisan'da meydana gelen depremdi. Bu, Paskalya dönemine denk geldi. Paskalya döneminde depremler ve savaşlar gibi küresel riskler, rezervasyonlar üzerinde ciddi etkiler yaratıyor. Çünkü bu gibi afetler tüm pazarlardan gelen rezervasyonları etkiliyor. Hemen ardından, 24 Nisan'da Hindistan-Pakistan çatışması gerçekleşti.

Bununla birlikte küresel iklim kaymasıyla karşılaştık ki bu, birkaç yıldır artarak hissettiğimiz bir süreç. Küresel iklim kayması nedeniyle bu sene, dikkat ettiyseniz, Haziran'ın 15'ine kadar mevsimsel ısılara ulaşamadık. Bu da aslında bir kaymanın göstergesi. Geçen sene de benzer bir durum yaşanmıştı. Eylül, ekim ve kış aylarının mevsim normallerinin üzerinde geçeceğini umuyoruz ve rezervasyonların da o dönemlerde daha yoğun olacağını öngörüyoruz. Küresel iklim kaymasıyla ilgili olarak Bakanlığımız ve Ulaştırma Bakanlığı ile birlikte çalışma başlattık. 1-2 hafta içinde sektörle paylaşacağız. Bu konuda kalıcı önlemler alınmasına yönelik bir çalışma yürütüyoruz. Netleştğinde sektörle de paylaşacağız. Son olarak, 13-24 Haziran'da süren İsrail-İran savaş, 12 gün boyunca büyük bir tedirginlik yarattı. Buradaki en büyük sıkıntı, nükleer tesislerin hedef alınması ve olası bir nükleer serptinti endişesiydi. Bu durum sadece mevcut rezervasyonları değil, ileriye dönük rezervasyon akışını da olumsuz etkiledi."

"HEDEFE DOĞRU KARARLILIKLA YÜRÜDÜĞÜMÜZÜ SÖYLEYEBİLİRİM"

Bakan Ersoy, ortalama kalış sürelerine ilişkin ise "Yıl ortalaması beklentimiz yüzde 5 artışı. Ancak yüzde 8'lik artış yakalayarak beklentilerimizin üzerinde bir performans sergiledik. Bu toplam gelir hedefi-

mize ne kadar yakın olduğumuzu gösteren ana etkenlerden biridir." dedi.

Yılın ilk 6 ayındaki turizm gelirlerini de değerlendiren Ersoy, şöyle devam etti: "Geçen yılki ilk 6 aylık gelir 24 milyar dolardı. Bu yılki ilk 6 aylık gelir ise 25,8 milyar dolara ulaştı. İkinci çeyrek geliri geçen sene 15 milyar dolarken, bu yıl 16,3 milyar dolara yükseldi. Yıl sonu hedefimiz ise geçen yılki 61,1 milyar dolardan 64 milyar dolara çıkmak. Yüzde 4,7 gelir artışı hedefliyoruz. Ancak ilk 6 aya baktığımızda, yüzde 7,6'lık bir gelir artışı yakaladık. Kişi başı gecelik gelirin ciddi oranda artması ve ortalama kalış süresinin beklentinin üzerinde gerçekleşmesi, toplam geliri olumlu yönde etkiledi. İlk 6 aylık dönemde, 25,8 milyar dolarla Cumhuriyet tarihinin en yüksek 6 aylık turizm gelirine ulaşılmış olduk. Yani özetle 64 milyar dolarlık yıl sonu hedefimize adım adım ilerliyoruz. Hedefe doğru kararlılıkla yürüttüğümüzü söyleyebilirim."

"BİR ANADOLU ŞENLİĞİ" ETKİNLİKLERİ 5 İLDE DÜZENLENECEK

Ersoy, Bakanlık olarak "Terörsüz Türkiye" sürecinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki 5 ilde "Bir Anadolu Şenliği" düzenleyeceklerini belirterek, "Göreve geldığımız ilk günden itibaren turizmi Türkiye geneline ve 12 aya yaymak, bu doğrultuda il il, bölge bölge Anadolu topraklarının eşsiz potansiyelini toplayarak turizme ve kültüre, do-layısıyla insanımızın sosyal ve ekonomik hayatına kanallan-
mek temel hedefimiz olmuştur. Ciddi mesafeler aldık, daha fazlasını yapacağız." diye konuştu.

Kültür sanatı hiçbir zaman sadece turizmin atı başlığı olarak görmediklerinin altını çizen Ersoy, "Kültür sanat noktasında yerel ve geleneksel değerleri öne çıkaracak, sürdürülebilirliklerini temin edecek yaşatacağız. Bu toprakların özgünlüklerinin yitip gitmesine müsaade etmeyecek, onları koruyarak ve üzerlerine yeni değerler, yeni zenginlikler ekleyerek geleceğe aktaracağız. Bunun için de sağlam bir alt yapı kurmamız şart. Biz bunların hazırları yaparken, bu toprakları kültür ve sanat alanında kimsesiz bırakmamaya kararlıyız." ifadelerini kullandı. Bakan Ersoy, "Bir Anadolu Şenliği" etkinliklerinde Kültür ve Turizm Bakanlığının, tüm imkanlarını seferber edecek bölgede kültürel ve sanatsal etkinliklerin çıkmasını yeni bir seviyeye çıkaracağını vurguladı.

Yıllık 23 milyon tonluk gıda israfının engellenmesi için düğmeye basıldı

İSTANBUL (AA)- Cumhurbaşkanlığı Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu, Türkiye'de yıllık 23 milyon tona ulaşan gıda israfının önlenmesi için çalışma başlattı. Türkiye İsrافی Önleme Vakfı (TİSVA) tarafından hazırlanan "2025 Yılı İsraf Raporu"na göre, dünyada gıda israfı her geçen yıl artıyor. Dünya'da üretilen gıdaların yaklaşık 3'te biri kaybedilirken ya da israf edilirken, bu durum her yıl küresel ekonomiye yaklaşık 1 trilyon dolara mal oluyor.

Birleşmiş Milletler (BM) Dünya Gıda Programının (WFP) 2025 Küresel

Görünüm Raporu 2024 yılında 74 ülkede 343 milyon kişinin akut gıda güvenizliği yaşadığını, bu sayının 2023'e göre yüzde 10 arttığını ortaya koyuyor. BM Çevre Programı (UNEP) ise dünya genelinde her yıl 1,5 milyar ton gıdanın israf edildiğini, her 5 tabaktan birisinin çöp olduğunu belirtiyor.

TÜRKİYE'DE KİŞİ BAŞINA 102 KİLOGRAM YİYECEĞİ ÇÖPE ATILIYORUZ

Dünyada her 11 kişiden birisi yatağa aç girerken, günde 25 binden fazla çocuk açlık ve yetersiz beslenme nedeniyle hayatını kaybediyor. Dünya genelinde 783 milyonu aşkın insan açlık çekerken, 1 milyardan fazla insanın aşırı kilolu veya obez, yaklaşık 3 milyar kişinin ise fazla kilolu olduğu belirtiliyor. 2035'e kadar dünya nüfusunun yarısından fazlasının aşırı kilolu olması bekleniyor. TİSVA'ya göre, Türkiye'de de

gıda israfı dikkat çekici boyuta ulaşmış durumda. Ülkede bir yılda kişi başına çöpe atılan yiyecek miktarının 102 kilogram olduğu tahmin ediliyor. Gıda israfının büyük kısmını meyve ve sebzeler oluştururken, ülkede her yıl ortalama 23 milyon ton gıda israf ediliyor. Üretilen meyve-sebzelerin yaklaşık yüzde 35'i sofraya ulaşmadan kayboluyor ya da çöpe gidiyor. İsraf en çok evlerde, hizmet sektöründe, perakendede ve dağıtım süreçlerinde görülüyor. Tedarik zinciri ile hasat ve depolama süreçlerindeki hatalar ve plansızlıklar da israfı artırıyor.

Her gün yaklaşık 12 milyon ekmeğin çöpe atıldığı Türkiye'de, yıllık rakamın 4 milyar 380 milyon ekmeğe denk geldiği belirtiliyor. Veriler, çöpe giden gıda miktarının yüzde 5 azaltılması halinde on milyarlarca liralık tasarruf edilebileceğini ve 900 bin

Jandarma ekipleri ormanlık alanlarda denetimlerini sıklaştırdı

ANKARA (AA)- Jandarma Genel Komutanlığı ekipleri, orman yangınlarının sık görüldüğü yaz aylarında, yangına hassas bölgelerdeki denetimlerini sıklaştırdı.

Ankara'nın Kızılcahamam ilçesinde görev yapan jandarma ekipleri, ormanlık alanlar ve piknik yerlerinde önleyici kolluk hizmeti yürüterek, vatandaşları yangın tehlikesine karşı uyartıyor.

Olumsuz durumlara karşı "anında müdahale" için hazır bekleyen jandarma ekipleri, sorumluluk bölgelerindeki ormanlık alanlarda denetimlerini sıklaştırdı. Haziran-Eylül döneminde özellikle hafta sonları ormanlık alanlar, yaya ve motorlu devriyelerle yakından takip ediliyor.

Jandarma asayiş ve komando timlerine çevre, doğa ve hayvanları koruma timi de eşlik ediyor. Timler tarafından olası orman yangınlarına karşı gerekli planlamalar yapılıyor. Yangın riskinin yüksek olduğu bölgelerde önleyici faaliyetleri yoğunlaştıran asayiş ekiplerine, jandarma komando personeli de eşlik ediyor. Ekipler drone ve hava araçlarıyla da sürekli gözlemler ve kontrol yapıyor.

EKİPLER YANGIN RİSKİNE KARŞI TEYAKKUZDA

Kızılcahamam İlçe Jandarma Komutanlığı Merkez Karakol Komutanı Başçavuş Emre Atasoy, AA

muhabirine, özellikle Haziran-Eylül ayları arasında orman yangını riskinin arttığını belirtti.

Jandarmenin, yangınlara hızlı müdahale edebilmek amacıyla hazırladığı eylem planı kapsamında görev ve sorumluluk bölgesinde bilgilendirme çalışmaları da yürüttüğünü anlatan Atasoy, "Vatandaşlara anız yakmanın tehlikeleri, piknik alanlarında ateşin tamamen söndürülmesi, çöp ve cam şişe gibi yangına sebebiyet verebilecek materyallerin doğaya bırakılmaması gibi konularda bilgi veriliyor. Yanan sigara izmariti ve kibrit çöplerinin yere atılmaması gerektiği de hatırlatılıyor." dedi.

HASSAS BÖLGELERDE GECE GÜNDÜZ

DEVRIYE ATILYOR

Yaz sezonu gibi yangın riskinin yüksek olduğu dönemlerde hem önleyici tedbirlerin hem de yangına müdahale kapasitesinin artırıldığını dile getiren Atasoy, "Bu kapsamda devriyelerimizi artırarak yangına hassas bölgelerde gece gündüz denetim faaliyetleri planlanmaktadır. Ayrıca jandarma komando timleri olası yangınlara karşı hazır olarak bekletilmekte, drone ve hava destekli araçlarımız ile söz konusu kritik bölgeler kontrol altında tutularak herhangi bir hareketlilik tespit edildiğinde ekiplerimiz o bölgeye yönlendirilmektedir." ifadelerini kullandı.

Merkez Bankası rezervleri 171,8 milyar dolar oldu

İSTANBUL (AA)- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) toplam rezervleri, 25 Temmuz haftasında bir önceki haftaya göre 3 milyar 279 milyon dolar artışla 171 milyar 848 milyon dolara çıktı. TCMB, haftalık para ve banka istatistiklerini açıkladı.

Buna göre, 25 Temmuz itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri 3 milyar 322 milyon dolar artışla 86 milyar 625 milyon dolara yükseldi. Brüt dö-

viz rezervleri, 18 Temmuz'da 83 milyar 303 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu. Bu dönemde altın rezervleri ise 43 milyar dolar düşüşle 85 milyar 266 milyon dolardan 85 milyar 223 milyon dolara indi.

Böylece Merkez Bankasının toplam rezervleri, 25 Temmuz haftasında bir önceki haftaya göre 3 milyar 279 milyon dolar artışla 168 milyar 569 milyon dolardan 171 milyar 848 milyon dolara yükseldi.

Türkiye'de yılın ilk 6 ayında 988 kooperatif kuruldu

ANKARA (AA)- Türkiye'de yılın ilk 6 aylık döneminde inşaatın işletmeye, tarımdan turizme kadar çeşitli alanlarda 988 kooperatif faaliyete başladı. Toplumsal kalkınmayı geliştirme ve ticari işletmeler için temel oluşturulan kooperatifler, ülkedeki üretim ve istihdama önemli katkılar sağlıyor. İnşaatın tarıma, ulaştırmadan perakende ticaret ve turizme kadar birçok alanda faaliyet gösteren kooperatifler, üretim planlaması ve pazarlama açısından önemli bir rol üstleniyor.

Türkiye'de 2020 yılından bu yana Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) yürütülüyor. Bu programla, kooperatif ve üst kuruluşları ile üretim ve istihdama katkısı olacak yatırım projelerinin desteklenmesi, bunların faaliyetlerinde etkinlik ve verimliliğin sağlanması amaçlanıyor. KOOP-DES, özellikle kadın kooperatiflerine özel desteklerle yürütülüyor. Söz konusu programla kooperatiflerin, makine veya ekipmanla ilgili mal alımlarına, ortaklarının en az yüzde 90'ını kadınların oluşturduğu kooperatiflerin işletecekleri yaşlı ve engelli bakım merkezleri ile çocuk kulüpleri, kreş ve gündüz bakımevlerinin demirbaş eşya niteliğindeki yatırım mali alımlarına, ürettikleri ürünlerin pazarlanmasına ilişkin sergi ve fuar katılımlarına yönelik hizmet alımlarına, projelerine ilişkin nitelikli personel istihdamlarına destek veriliyor.

Yıllık geçim giderinin karşılanabileceğini ortaya koyuyor. Raporda, israfın önlenmesi için "ihtiyaçtan fazla gıda ürününün alınmaması, gıdaların iyi saklanması, uzun süreli saklamalarda derin dondurucu ve poşet kullanılması, ekmeğin dilimlenerek tüketilmesi, kuruyan ekmeğin değerlendirilmesi" öneriliyor.

BULMACININ ÇÖZÜMÜ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
T	A	V	E	R	F	O	R	E	L	D	A	N	E	A
K	A	M	I	N	E	T	A	M	A	K	A	S	I	N
I	S	U	N	E	T	A	M	A	Y	C	E	A	O	M
A	K	N	E	A	L	E	M	A	Y	C	E	A	O	M
Y	O	C	A	M	A	O	G	U	T	I	L	U	K	O
T	R	I	P	O	L	I	T	D	I	S	T	A	T	E
M	A	I	A	L	A	R	M	A	K	S	I	F	T	E
A	Y	O	N	T	D	O	K	S	T	A	T	E		
U	T	A	R	D	A	M	A	R	K	A	I	R	E	
D	E	L	G	I	A	G	D	A	I	R	E			
E	R	A	S	E	S	B	E	L	K	I	L	I		
L	A	I	N	B	U	D	I	S	T	A	A	M	E	
E	N	S	E	L	E	M	E	T	A	A	M	E		
T	E	A	L	I	E	V	L	E	K	L	E			

Orman yangınlarıyla mücadelede strateji eksikliği

Orman Mühendisi Salih Usta, Orman Genel Müdürlüğü'nün sistematik bir yangın stratejisi geliştirmediğini, verilerin güvenilir olmadığını ve Anayasa'nın 169. maddesinin hiçe sayıldığını vurguladı.

KIRSAL Çevre ve Ormanlık Sorunları Araştırma Derneği Başkanı Salih Usta, Türkiye'de orman yangınlarıyla mücadelede sistematik bir strateji bulunmadığını belirtti. Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) açıkladığı yangın istatistiklerinin güvenilirliğinin tartışmalı olduğunu ve bu verilerin yangın riskini azaltmada yetersiz kaldığını ifade etti. Usta, yangın sonrası yanan orman alanlarının Anayasa'nın 169. maddesine rağmen tarım veya başka faaliyetlere açılmasının ciddi bir sorun olduğunu SONSÖZ'e anlattı.

EBRU APALAK

- İklim krizinin etkileriyle artan orman yangınlarına karşı Türkiye'nin stratejisi ne ölçüde yeterli ve yapısal sorunlar bu riski nasıl büyütüyor?

- Salih Usta: Gezegeneğimizin orman yangınları dâhil tüm yangınların gerçekleşebilmesi için üç adet unsurun birlikte bulunması gerekir: Sıcaklık, oksijen ve yanıcı madde. Bu unsurların birlikte bulunduğu ortamda herhangi bir tutuşturucu etken (örneğin kıvılcım) yangın sürecini başlatır.

Türkiye'de orman yangınları ağırlıklı olarak kurak ve sıcak iklim bölgelerinde yaşanmaktadır. En büyük yangın kuşağının karakteristik iklim özelliği yazları sıcak ve kurak, kışları ılıman ve yağışlı olmasıdır. İklim değişikliği projeksiyonlarına göre ülkemizde özellikle Akdeniz, Ege ve Marmara bölgelerinin bir kısmı ile İç Anadolu Bölgesi'nde sıcaklık ve kuraklığın daha da artması beklenmektedir. Bu durum yangın ekolojisi açısından değerlendirildiğinde orman yangınlarının çıkma, çıkan yangınların ise büyümesi olasılığını artırmaktadır. Ancak, bu realite, OGM başta olmak üzere, sorumlu kişi ve kuruluşların başarısızlıklarının temel gerekçesi olarak kullanılmaktadır. **“OGM çok iyi, uçağı ve helikopteri var, binlerce personeli, on binlerce gönüllüsü var lakin iklim değiştiği için baş edemiyoruz”** denmektedir.

Türkiye'de ne yazık ki orman yangınları ile mücadelede sistematik bir strateji bulunmamaktadır. Dolayısıyla orman yangınlarıyla mücadelede iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlama çabasından da bahsedemeyiz. Bu konudaki **en büyük yapısal sorun ormancılık örgütünün bir bütün olarak kötü yönetilmesidir**. Özellikle son yıllarda daha fazla yoğunlaşan, iyakati hiçe sayan partizanca uygulamalar, OGM'nin asli görevlerini yapmaktan (orman ekosistemlerini korumak, genişletmek ve geliştirmek) tamamen uzaklaştırmıştır. Ormanlıkta yaşanan birçok sorun dolaylı gözükse de aslında orman yangınlarıyla mücadeleyi doğrudan etkilemektedir. Ormanlıkta yaşanan sorunlar anlaşılmadan

ve çözülmeden orman yangınlarıyla mücadelenin başarılı olması mümkün değildir. Örneğin, orman ekosistemlerinin ormancılık dışı amaçlar için tahsis edilebilmesi ormanlarımızı yolgeçen hanına çevirmiştir. Enerji, madencilik, imar ve turizm gibi sektörler için ormanlar çok rahatlıkla tahsis edilebilmektedir. Bu nedenle ormanlarımızda hızlı bir **fragmentasyon** (parçalanma-bölünme) süreci yaşanmaktadır. Orman ekosistemleri içerisinde gerçekleştirilen bu faaliyetler orman yangını riskini büyük ölçüde artırdığı hâlde dikkate alınmamaktadır.

Öte yandan odun üretimi süreçlerinin şirketler lehine değiştirilmesi orman içerisinde yaşayan halkın ormancılığa yabancılaştırılmasına neden olmaktadır. Son yıllarda ağırlık kazanan dikili satış uygulaması, orman işletmelerinde çalışan **orman köylülerini “küştürmüştür”**. Bu durum, orman yangınlarına kendiliğinden müdahale eden, araziye, ormanı ve orman yangınlarını çok iyi tanıyan bu yurttaşlarımızın pasifize edilmesine neden olmuştur.

OGM, orman yangınlarıyla mücadeleyi neredeyse **yangın söndürme boyutuna indirgemiş**, orman yangınlarının önlenmesine yönelik hiçbir ciddi çalışmada bulunmamaktadır. Bu nedenle, kamuoyunda oluşan “uçak-helikopter saplantısını” kendisi oluşturmuş ve bu saplantıya teslim olmuştur. OGM, “orman yangınları ile mücadele” denince ne kadar uçak-helikopter alındığı gibi bilgilerle kamuoyunun gazını aldığını düşünmektedir. Böylece, orman yangınları ile mücadelenin perspektifini hem daraltmakta hem de halkı yanlış yönlendirmektedir. Hamaset edebiyatıyla da yangınların önleme sorumluluğunu ve orman yangınlarında yaşanan sorunları görünmez hâle getirmeye çalışmaktadır.

Orman yangınlarına dayalı orman yapıları oluşturmak amacıyla araştırma gerekli görülmemekte tam tersine orman yangınları açısından hassas bölgelere **“endüstriyel plantasyon”** uygulaması yapılarak yangın oluşması ihtimali, yangının hızlı yayılması ve ardından büyümesine zemin hazırlanmaktadır.

“OGM’NİN ORMAN YANGINI İŞÇİ SAYISI AZALTILDI”

- Yangınla mücadelede deneyimli personel eksikliğini gidermek ve nitelikli iş gücünü kalıcı kılmak için OGM’de ne tür yapısal önlemler alınmalı?

- Salih Usta: Yüz seksen altı yıllık tarihi ve ciddi bir birikimi olan **OGM’de yangın işçisi işlendirme düzeni** de sulandırılmıştır. Uzun yıllar mevsimlik işçi olarak çalıştırılan orman işçileri, OGM eliyle aracı taşeron şirketlerin inisiyatifine terk edilmiş, bu işçiler çok daha güvencesiz ve

sosyal haklardan mahrum koşullarda çalışır duruma gelmişlerdir.

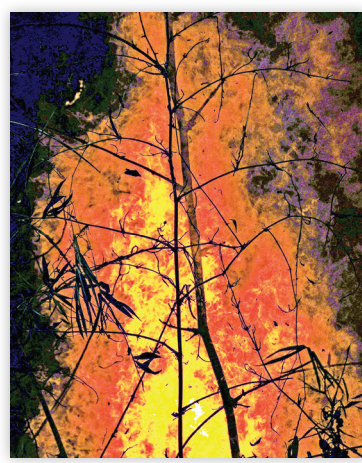
OGM’nin toplam **orman yangını işçi sayısının** artması beklenirken tam tersi yönde azaltılmıştır. Örneğin en az altı işçi ile yangına müdahalede bulunması gereken arazilerde daha az sayıda işçinin (iki-üç işçi) bulunduğu da doğrudan yangın işçileri tarafından dile getirilmektedir.

Tamamen hamasi bir söylem ile **“yeşil vatan için orman-ateş savaşı”** / **kahramanları**” olarak tanımlanan orman yangını işçileri çalışma koşulları ve özlük hakları yönünden rezil durumdadır.

OGM’nin yasalarca tanımlı asli görevlerini kendi personeline yaptırmak yerine başvurduğu taşeron şirketler, OGM’ye “hizmet satarak” işçiler üzerinden pay almakta, kendilerince maliyeti azaltmak adına yangın işçisi eğitimlerini geçiştirmektedir. Bu **taşeron düzeni**, asgari yangın işçilerinin asgari niteliklerini ne derece yerine getirmektedir?

Orman yangınlarıyla mücadeleyi sadece söndürmeye indirgeyen OGM, sanki bu alanda başarılı olmamak için özel bir çaba göstermektedir. Orman yangını söndürme çalışmalarında en önemli unsur söndürme çalışmalarını yöneten “yangın amiri”dir. Bu kişinin, orman yangınları ile mücadelede deneyim kazanmış olması, orman yangınının gerçekleştiği yörenin topografik-meteorolojik özelliklerini bilmesi, yöredeki halkı ve ilgili kurumları tanıması ve iletişim içerisinde olması gerekir. Bu asgari niteliklerin kazanılması için uzun yıllar boyunca yangına hassas bölgelerde görev yapan, tecrübe kazanan teknik elemanların sahip oldukları bu birikimi ve teknik kapasiteyi değerlendiremeyecekleri yörelerde görevlendirildiklerini ya da çalışma yaşamı boyunca hiç orman yangını görmemiş teknik elemanların yangına hassas bölgelere yönetici olarak atanabildiklerini biliyoruz.

Bugüne kadar orman yangınları ile mücadelede **uzman kadro yetiştirme** derdinde olunmamıştır. Örneğin, orman yan-

gınları ile mücadele araştırma enstitüsü kurmak akıllarına gelmemiştir. Başlı başına eğitim-araştırma konularına önem verilmemesi temel bir yapısal sorundur.

“OGM’NİN YANGIN İSTATİSTİKLERİ GÜVENİLİR DEĞİLDİR”

- Orman yangınlarının sayısı, nedenleri ve yanan alanların büyüklüğüne ilişkin OGM’nin açıkladığı istatistiklerin güvenilirliği uzun süredir tartışma konusu. Bu veriler ne kadar sağlıklı? İstatistiklerin güvenilir olmaması, yangınlara karşı etkili önlem almayı nasıl etkiliyor?

- Salih Usta: Mevcut durumda OGM’nin derlediği orman yangınlarına dair istatistikler güvenilir değildir. Sorumlu kamu görevlileri kendilerini başarısız gösterecek verileri kamuoyundan saklamak için gerçek olmayan bilgileri kamuoyuyla paylaşmaktadır. Örneğin, geçmiş yıllarda bazı yanan orman alanlarının büyüklüğü konusunda kamuoyuna yansıyan tartışmalar çıkmış ve OGM yetkililerinin yanan ormanları olduğundan daha küçük göstermeye çalıştıkları kanıtlanmıştır.

Gerek çıkan orman yangını sayısı gerek yanan orman alanı büyüklüğünün yanı sıra yangın nedenleri konusunda da kamuoyuna sunulan veriler taraftır. Tutulan bu istatistiklerden anlamlı bir sonuç çıkarmak ve bu sonuçlara göre önlem alabilmek mümkün değildir. Adeta bu istatistiklerde orman yangınlarının nedenleri **“belirsizleştirilmekte”**dir. Örneğin OGM istatistiklerinde son on yılın verilerinde, orman yangınlarının çıkma nedenlerinin yarısına yakını **“bilinmemekte”**dir.

OGM’ye göre orman yangını nedenlerinin yüzde 91’i “insan kaynaklı”, yüzde 9’u ise doğal kaynaklıdır (yıldırım vb.). İnsan kaynaklı nedenler “kasıt” ve “ihmal ve dikkatsizlik” olarak iki ana başlığa ayrılmaktadır. Kasıt ana başlığı altında **terör, kundaklama, açma ve diğer kasıt** alt başlıkları yer almaktadır. İhmal ve dikkatsizlik başlığı altında ise **anız, çöplük, trafik, enerji, avcılık, çoban ateşi, piknik ve diğer ihmal** alt başlıkları sıralanmıştır.

KIRSAL ÇEVRE
Kırsal Çevre ve Ormanlık Sorunları Araştırma Derneği

Bu başlıktaki en büyük yangın nedeni de “diğer ihmal” olarak gösterilmiştir. Benzer bir belirsizleştirme alt başlıklarda da görülmektedir. Bu şekilde yayımlanan istatistiki bilgilerle, yangın riskinin azaltılması, yangınların çıkmasındaki sebep-sonuç ilişkilerinin yorumlanması ve sorumluların ortaya çıkarılması mümkün değildir. Nedenini bilmediğiniz sorunlara karşı mücadele edemezsiniz. Özellikle “kasıt” nedeni ile çıkarılan orman yangınlarının failerine dair hiçbir istatistiki bilgi yer almamaktadır.

Kamuoyunda en fazla görülen anız yangınları ve enerji nakil hatlarından çıkan yangınlara dair hiçbir önlemin alınmamış olması da manidardır.

YANAN ORMAN ALANLARI HUKUKEN ORMAN STATÜSÜNDE

- Yanan orman alanları, na zeytin, badem gibi tarımsal kültür bitkileri dikilmesinin ekolojik hem de hukuki açıdan sakıncaları nelerdir?

- Salih Usta: Anayasa’nın 169. maddesinde “Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir; bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz.” ifadesi bulunmaktadır. Yanan orman alanları hukuken orman statüsündedir ve orman rejimi dışına çıkarılamaz. Kamuoyuna yansıyan tartışmalarda bu yanan alanların tarımsal bitki üretimine, yapılaşma ve turizm faaliyetlerine açılacağı gibi haklı kaygılar ve örnekler bulunmaktadır. Diğer taraftan, yanan ormanlara zeytin, badem vb. meyve ağaçları dikilmesi gibi bilim ve hukuk dışı, temel ekoloji bilgisinden yoksun çeşitli öneriler gündeme gelmektedir. OGM, bu tür popü-

list yaklaşımların yanlışlığını ortaya koymak şöyle dursun bizzat kendisi uygulamaktadır. Örneğin, Muğla’da Mazi köyünde yanan orman alanlarına kızılçam türleriyle birlikte zeytin, defne, badem gibi tarımsal ağaçları diktiği tarafımızdan gözlemlenmiştir. Özel ağaçlandırma adı altında yapılan çalışmalar da orman ekosistemlerinin tarımsal alanlara dönüştürülmesidir.

OGM, yanan orman alanlarının yerinde yeni orman yetiştirilmesinden sadece ağaçlandırma yapılmasını anlamaktadır. Oysa, yanan orman alanlarının sadece korunarak kendi hâline bırakılması ekosistemin yeniden toparlanmasına fırsat tanımaması gerekmektedir. OGM tarafınca da bu durum bilinmesine karşın, yanan ormanların görünür kısımlarında (örneğin yerleşim yerlerine yakın yerlerde) göstermelik bir ağaçlandırma faaliyeti yapılmaktadır.

Yanan orman alanlarında zeytin vb. Kültür bitkilerinin dikilmesi önerisi açıkça Anayasa’ya aykırıdır. Ayrıca, uygulanması hâlinde çok önemli mülkiyet sorunlarına neden olacağı, ormanların özelleştirilmesi anlamına geleceği bilinmelidir. Zeytin gibi meyvesinden, yaprağından vs. doğrudan ve dolaylı olarak yararlanılan odunsu türler doğal türler olmayıp kültür bitkileridir. Kültür bitkileri, insanlar tarafından kollanıp bakılmaya ve sürekli bakıma muhtaçtır (çapalama, ot temizliği, sulama, budama, ilaçlama vb.). Belirli bir zaman sonra zeytinliklerin özel kişi ve kurumlara tahsis, hatta mülkiyet devri gündeme gelecektir. Böylesi bir beklenti, kasıtlı bir biçimde orman yangını çıkarılmasını da kesinlikle özendircektir.

